TÜRKİYE İŞÇİ SENDİKALARI KONFEDERASYONU

Siyasî Partilere yapılan sunuş, cevapları ve karar

İŞÇİ POLİTİKA SENDİKA PARTİ İLİŞKİLERİ

331.8
IŞÇ
1977
0981

TÜRK-İŞ YAYINLARI NO: 116

TÜRK-İŞ
Bilgi Merkezi

TÜRKİYE İŞÇİ SENDİKALARI KONFEDERASYONU

İŞÇİ POLİTİKA SENDİKA PARTİ İLİŞKİLERİ

TÜRK-İŞ
Bilgi Merkezi
TÜRK-İŞ YAYINLARI NO
Demirbaş No: 981
Tasnif No: 331.8 İŞÇ 1977

331.8
İŞÇ
1977
0981

ÖNSÖZ

Özellikle son 2 yılda üzerinde en çok tartışma yapılan, İŞÇİ - POLİTİKA SENDİKA - PARTİ İLİŞKİLERİ konusuna ışık tutacak ve gelecekte tarihi bir değer taşıyacak olduğuna inandığımız bir yayın daha sunuyoruz.

92 ve 112 nolu yayınlarımızdan sonra elinizde tuttuğunuz bu yayın daha öncekilerin tamamlayıcısı mahiyetindedir.

Bu yayınımız Kıbrıs'ta yapılan TÜRK - İŞ Yönetim Kurulu Toplantısı sonunda alınan kararla başlayıp, siyasi partilerden gelen cevap mektupları üzerine alınan nihaî karara kadar olan son bölümü kapsamaktadır.

İşçi - Politika ve Sendika - Parti İlişkileri konusunda bugüne kadar yapılan tartışmalar tamamlanmış gibi görünmekle beraber daha bir süre devam edeceği beklenmektedir. Bu itibarla geçmişteki çalışmalardan, gelecek için örnek almak istiyenlere bir kaynak olacağına inandığımız, bu küçük yayının Türk İşçi Hareketine ve Türk Sendikacılığına yararlı olmasını dileriz.

18 Mayıs 1977
Saygılarımızla,
TÜRK - İŞ İCRA KURULU

KIBRIS'TA YAPILAN TOPLANTI VE ALINAN KARARLAR

TÜRK - İŞ Yönetim Kurulu 15/17 Aralık 1976 Tarihlerinde Kıbrıs'ta Genel Başkan Halil TUNÇ'un Başkanlığında olağanüstü toplanmış ve iki gün süren çalışmalardan sonra aşağıdaki kararları almıştır.

Ana Tüzüğümüzün 5. maddesinin buyurucu ışığı altında, Türk - İş'in siyasal alandaki etkinliğinin geliştirilmesi ile Türk - İş ilke ve amaçlarının gerçekleştirilmesi yönünden sürdürülmesi zorunlu olan çok yönlü mücadelenin siyasal alanda da başarıya ulaştırılması yönünden yapılması tesbit edilen girişimler olarak :

1 — Ana tüzüğümüzün 5. maddesinin hükümleri içerisinde yer alan Türk - İş'in bir siyasi partinin kurulmasına öncülük yapması konusunun baş vurulacak bir tercih olarak uzun vadeli bir amacı, çalışmayı ve ön hazırlığı gerektirdiği dikkate alınarak ve ülkenin yaşadığı siyasal koşullar ile yasal zorunluluklar karşısında acil biçimde uygulanabilirlik unsurlarını ihtiva etmediği gözetilerek, bu tercih hakkının kullanılabilmesi zamanlamasına hazırlıklı olunabilmek açısından, bir siyasi parti kurulması öncülüğünün tüzük, program teşkilâtlandırma, eğitim ve kadrolaşma açısından ön hazırlıklarının yapılmasına,

2 — Ana Tüzüğün 5. maddesinin hükümleri içinde yer alan Türk - İş'in amaç ve ilkelerinin gerçekleştirilmesi yolunda demokratik kurallara inanan bir siyasi partinin desteklenmesi tercihine öncelik verilmesine,

3 — Tercihteki bu öncelik istikametinde bir siyasi partinin desteklenmesi ve Türk - İş ilke ve amaçlarının ayrıntılı biçimde gerçekleştirilmesi yolundaki şekil, şart ve kuralların tesbiti bakımından görevlendirilecek bir komisyonun iki aylık bir sürede çalışma yaparak sonuçları yönetim kuruluna getirmesine,

4 — Komisyonca yapılan hazırlığın yönetim kurulunca değerlendirilip aynı ile veya değiştirilerek kabul edilmesi ile Türk - İş'in bir siyasi partiyi desteklemesi şekil, şart ve koşullarının parlamentoda

temsil edilen siyasi partilerin yetkili organ ve kurullarının inandırıcı, kesin ve açık taahhütlerini taşıyan yaklaşım ve kararlarına açık bırakılmasına,

5 — Türk - İş'in ilke ve amaçlarının gerçekleştirilmesi yolunda bir siyasi partinin organik bağ kurulmaksızın desteklenmesindeki şekil, şart ve kuralları, Türk - İş ilke ve amaçları ile birlikte kabul ettiklerini inandırıcı, kesin ve açık taahhütleri ile yazılı olarak izhar eden siyasi partinin veya partilerin baş vuruşunun Türk - İş Yönetim Kurulunca değerlendirilecek ana tüzüğün 5. maddesine uygun kararın olağanüstü toplantı yapılarak alınmasına,

6 — Yukarıdaki hususların hazırlanması ve parlamentoda temsil edilen siyasi partilerle gerekli temasların yapılması için aşağıda isimleri belirtilen kişilerden oluşan bir Komisyonun kurulmasına ve yetkili kılınmasına,

1 — Hali TUNÇ
2 — M. Sadık ŞİDE
3 — Ömer ERGÜN
4 — Kaya ÖZDEMİR
5 — Ethem EZGÜ
6 — Şerafettin AKOVA
7 — Mustafa BAŞOĞLU
8 — Emin KUL
9 — Orhan ERÇELİK
10 — İsmail TOPKAR
11 — Vahap GÜVENÇ

oybirliğiyle karar verilmiştir.

Halil TUNÇ Genel Başkan	**Kemal ÖZER** Başkan Vekili	**Şevket YILMAZ** Başkan Vekili
M. Sadık ŞİDE Genel Sekreter	**Ömer ERGÜN** G. Mali Sekreter	**Kaya ÖZDEMİR** Gen. Eğt. Sekreteri
Ethem EZGÜ Gen. Teşk. Sek.	**İbrahim DENİZCİER** Üye	**Mustafa BAŞOĞLU** Üye
Halit MISIRLIOĞLU Üye	**Orhan ERÇELİK** Üye	**Şerafettin AKOVA** Üye
Ahmet KURT Üye	**İsmail ÖZKAN** Üye	**Yaşar A. DOĞUALP** Üye
Hüseyin PALA Üye	**Mustafa ÖZBEK** Üye	**Fuat ALAN** Üye
Akif KESKİN Üye	**Mehmet TEZER** Üye	**Ömer DENİZ** Üye

Binali YAĞIŞAN Üye	**İsmail TOPKAR** Üye	**Erdoğan BALCI** Üye
Aslan SİVRİ Üye	**Mustafa ŞAHİN** Üye	**H. İbrahim ÇAPAN** Üye
Nihat KAYA Üye	**Kenan DURUKAN** Üye	**Mehmet ŞİŞMANOĞLU** Üye
Fevzi BAŞTÜRK Üye	**Orhan SORGUÇ** Üye	**Doğan ÜSKANAT** Üye
Vahap GÜVENÇ	**Emin KUL** Üye	**Ercan HERSEK** Üye
Sabri IŞIK Üye	**Erol AYKAŞ** Üye	**Mustafa ODABAŞI** Üye
Necati CANSEVER Üye	**Necati TAŞKIN** Üye	

T Ü R K — İ Ş
Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu
Genel Merkezi

Sayı : 77/1715-26 **Ankara, 13/4/1977**

SURETTİR

(Ayrı ayrı yazılmıştır)

ADALET PARTİSİ
SAYIN GENEL BAŞKANLIĞINA
ANKARA

CUMHURIYET HALK PARTİSİ
SAYIN GENEL BAŞKANLIĞINA
ANKARA

Anayasamızdaki kurallardan kaynaklanan Cumhuriyetimizin ve demokratik rejimimizin, sürekli biçimde yılmaz ve güçlü bir savunucusu olan Konfederasyonumuz; demokratik rejim içerisinde siyasal yaşamda Türk ulusuna ve temsil ettiği Türk işçisine daha etkin bir hizmet vermek, ayrıca bu yoldan devletimizin ve demokratik rejimin yaşatılmasında ve geliştirilmesinde siyasi partilerimizle belirli kural ve koşullarda işbirliği yapmak amacı ile Ana Tüzüğünün 5'inci maddesine göre sürdürdüğü çalışmaları tamamlamıştır.

Yapılan çalışmalar sonucu bir siyasi partimizin TÜRK-İŞ Konfederasyonunca desteklenmesi konusunda saptanan kurallar, koşullar ve destekleme biçimini içeren Genel Yönetim Kurulu kararımız ilişikte Sayın Başkanlığınıza sunulmuştur.

Gereği için emirlerinizi rica eder, saygılar sunarız.

(İmza)
Kemal Özer
Genel Başkan Vekili

(İmza)
M. Sadık Şide
Genel Sekreter

I — KURALLAR

TÜRK-İŞ bir siyasi partinin desteklenmesinde ana kurallar olarak :

1 — TÜRK-İŞ millî, demokratik lâik sosyal hukuk devletine, özgürlükçü demokratik rejime ve bu rejimin hayat verdiği cumhuriyete, Atatürk ilkeleri ile devrimlerine, Türk Ulusunun bölünmez bütünlüğü ile mutlak egemenliğine kuşkusuz ve kesiksiz bağlı olarak Türk Ulusunun sosyal, ekonomik ve siyasal sorunlarını sınıfsal çatışkanlıktan uzak dengeli, barışçı, ulusal bir bilinçle çağdaş çözümlere ulaştırmayı amaçlayan, komünizme, faşizme ve teokratik devlet, hükümet biçimi ile hür sendikacılığın şiddetle red ettiği bu çağ dışı akımların izleyicisi, yandaşı ve özlemcilerine fikirde, kararda ve eylemde kesinlikle karşı olan, dil, ırk, cinsiyet, siyasal düşünce felsefi inanç, din ve mezhep ayırımı gözetmeksizin ulusun bireylerinin kanunlar önünde eşitliğine inanarak ulusun ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmasını kişilere, ailelere, zümrelere veya sınıflara imtiyaz tanımaksızın gerçekleştirmeyi hedef seçen siyasi partilerle işbirliği yapabilir.

TÜRK-İŞ'in desteğinde bu ana kuralı açıklıkla benimsemeyen siyasi partilerle TÜRK-İŞ işbirliği yapamayacağını ilân eder.

2 — TÜRK-İŞ siyasi partilerle işbirliğinde destekliyeceği siyasi parti ile organik bağ kurmaksızın, tüzel kişilik olarak mutlak bağımsızlığını korur. TÜRK-İŞ, Türk Ulusunun ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınması ve gelişmesine geniş ölçüde çözümler getireceğine inandığı ilke ve amaçlarını gerçekleştirmek için, siyasi parti desteğini kendi çalışmaları yanında bir araç olarak kabul ettiğinin bilinmesini ve kabulünü ister.

3 — TÜRK-İŞ sendikal haklarını ve ödevlerini, bu hak ve ödevlerden olan Teşkilâtlanma, Eğitim, Toplu İş Sözleşmesi, Grev gibi ve iş ve çalışma hayatında kendi alanında Teşkilâtını ilgilendiren

her konudaki görevlerini destekliyeceği siyasi parti ile hiçbir şekilde ilgili olmaksızın, serbestçe, bağlantısız bir biçimde yürütmekte bağımsız olduğunun bu konularda herhangi bir yüklem ve karışmayı kabul etmeyeceğinin bilinmesini ve kabulünü ister.

4 — TÜRK-İŞ desteğini ve işbirliğini açıkladığı siyasi partinin TÜRK-İŞ dışındaki :

a) İşveren kuruluşları, Meslek Odaları, Meslek Kuruluşları ve benzeri kuruluşlarla TÜRK-İŞ'e ve tüm çalışanlara zarar verecek ilişkilerde bulunamayacağının bilinmesini ve kabulünü,

b) Başkaca işçi kuruluşları ile ise ilân edilen destek ve işbirliği devam ettiği sürece ilişkide bulunamayacağı yükümlülüğünün kabulünü ister.

5 — TÜRK-İŞ ve bağlı teşkilâtının her türlü sendikal çalışmaları ile genel kurul toplantılarına ve bu toplantılarda belirlenecek kurulların oluşumu için yapılacak seçimlerde desteğini ilân ettiği partinin doğrudan veya dolaylı olarak herhangi bir suretle karışma veya yan tutma eylem ve işlemine girişemiyeceğinin bilinmesini ve kabulünü ister.

6 — TÜRK-İŞ ilân edeceği desteğin sürekliliğinin derlediği ve açıkladığı işbu destekleme kural, koşul ve biçimlerine desteklenen siyasi partinin eksiksiz uyduğu sürece var olacağının, aksi davranışlarının saptanması halinde destek ve işbirliğinden vazgeçme hakkını saklı tutacağının bilinmesini ve kabulünü ister.

II — KOŞULLAR

TÜRK-İŞ'in destekliyeceği siyasi partinin

1 — TÜRK-İŞ'in Ana Tüzüğünde yer alan 24 ilkesini eksiksiz kabul etmesi (x) bu kabule uygun olarak ve aşağıda derlenen koşulların yerine getirilebilmesi açısından partinin yetkili organlarından geçirilmek suretiyle kararlar alarak Tüzük, Yönetmelik ve Parti programında gerekli değişikliklerin yapılacağını taahhüt etmesi ve TÜRK-İŞ ilkelerinin nasıl gerçekleştirileceği konusunda açık, kesin görüşlerini yazılı olarak inandırıcı bir biçimde belirtmesi ile bu konulara seçim bildirgesinde yer vererek ilân etmesi.

(x) TÜRK-İŞ'in 24 ilkesi ilişikte sunulmuştur.

2 — TÜRK-İŞ'in 24 ilkesinin iktidar veya iktidar ortağı olunması halinde hükümet programına alınacağını ve bu ilkeler doğrultusunda çalışmalara geçileceğini kabul ve ilân etmesi.

3 — İktidar, iktidar ortağı veya muhalefet partisi olarak meclisler çalışmalarında hazırlık veya değişimleri TÜRK-İŞ'ce aşağıda dökümü yapılan yasaların öncelikle çıkartılmasını kabul etmesi ve çalışma hayatının gerektirdiği yasalar ile sosyal ve ekonomik konulardaki yasa düzenleme ve değişikliklerinde TÜRK-İŞ'in 24 ilkesini içeren hükümlere yer verilmesi ile TÜRK-İŞ'in görüş ve onayının önceden alınması ve yer verilmesini, dolayısıyle yasa gücündeki kararnamelerin hazırlığında da aynı yolun izlenmesi ile ayrıca kalkınma planlarının hazırlanmasında ve yasalaşmasında da aynı yolun izlenmesini kabul etmesi.

1 — 1630 Sayılı Dernekler Kanunu,

2 — 4837 Sayılı İş ve İşçi Bulma Kurumu Kuruluş Kanunu,

3 — 1497 Sayılı Çay-Kur Kanunu,

4 — 492 Sayılı Harçlar Kanunu,

5 — 2004 sayılı İcra İflâs Kanunu,

6 — 195 Sayılı Basın İlân Kurumu Kanunu,

7 — 6309 Sayılı Madencilik Reformu Kanunu,

8 — 5522 Sayılı İş Mahkemeleri Kanunu,

9 — İYAK Kanunu Tasarısı,

10 — 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanun Tadili (Vergide adalet sağlanması) (En az geçim indiriminin Asgari Ücret seviyesine çıkarılması)

11 — 4841 Sayılı Çalışma Bakanlığı Kuruluş Kanunu,

12 — Tarım ve Orman İşçileri Kanunu,

13 — Tarım ve Orman İşçilerinin Sosyal Güvenliği Kanunu,

14 — Teknik ve Meslek Eğitim Kanunu,

15 — Çırak-Kalfa ve Ustalık Kanunu,

16 — Hava-İş Kanunu,

17 — 4792 Sayılı SSK. Kuruluş Kanunu,

18 — 440 Sayılı İktisadi Devlet Teşekkülleri ve İştirakleri Kanunu,

19 — 1163 Sayılı Kooperatifler Kanunu,

20 — 1877 Sayılı Desiyap Devlet Sanayi ve İşçi Yatırım Bankası Kanunu,

21 — 1615 Sayılı Gümrük Kanunu,

22 — Kooperatifler Bankası Kanun Tasarısı,

23 — 274 Sayılı Sendikalar Kanunu,

24 — 275 Sayılı Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanunu,

25 — İşkolları Yönetmeliği,

26 — Yurt Dışındaki Türk İşçilerinin Emekliliği Hakkında Kanun,

27 — 506 Sayılı Kanun Tadili,

28 — 1475 Sayılı İş Kanunu Tadili,

29 — 1927 Sayılı Kıdem Tazminatı Kanun Tadili,

30 — İşçilerin, Çalıştıkları Müesseselere Ortak Olması Hakkında Kanun,

31 — 1318 Sayılı Finansman Kanunu Tadili, Sendika araçlarının vergi dışı olması,

32 — 1319 Sayılı Emlâk Alım Vergisi Kanunu Tadili, Sendika Binalarının vergi dışı olması,

33 — Vergi Reformu Kanunu,

34 — Kiraların Sosyal Refah ve Sanayileşme Yararına Düzenlenmesi Hakkında Kanun,

35 — T.C. Sosyal Konutlar Kurumu Kurulması Hakkında Kanun.

4 — Yasaların, yasa gücündeki kararnamelerin kalkınma plânlarının hazırlık çalışmalarında ve özellikle çalışma hayatını ilgilendiren konularda parti içi komisyonlarda TÜRK-İŞ'e ağırlıklı temsil ve söz yetkisi tanınması ile meclisler komisyonlarında da TÜRK-İŞ'in temsilinin sağlanmasını kabul etmesi.

5 — Parti içi organlarda (Merkez Yönetim Kurulu, Merkez Onur Kurulu, Temsilciler Meclisi, İl ve İlçe Yönetim ve Onur Kurulları vs gibi) TÜRK-İŞ'in yüzde 20 oranında temsilinin sağlanmasını kabul etmesi.

6 — TÜRK-İŞ'in siyasal desteğinin etkinliğinin sağlanması açısından, işçi teşekkülü olarak yalnızca TÜRK-İŞ'e :

a) Genel seçimlerde, Yasama Meclislerinde, Meclisler üye tam sayısının asgari % 10'u oranında yer verilmesini,

b) Mahalli seçimlerde, yerel Yönetim Meclislerinde % 20 oranında yer verilmesini,

Bu oranların gerçekleşmesi için adayların seçilebilir sıralara konulması veya yer alması bakımından gerekli önlemlerin alınmasını,

c) Partinin iktidar veya iktidar ortağı olması halinde Bakanlar Kurulunda % 20 oranında yer verilmesini,

d) Kamu İktisadi Teşebbüsleri ve bu teşebbüslerin veya Maliye Bakanlığı'nın iştirakçisi olduğu Kurumların Yönetim Kurulları üyelikleri için yapılacak atamalarda mevcut yasa ve buna uygun tüzüğüne göre yapılan seçimle gelen işçi temsilcileri dışında TÜRK-İŞ'e yer verilmesini, kabul etmesi.

7 — Partinin meclisler grupları tolpantılarını ve toplantı gündemlerini toplantı öncesinde TÜRK-İŞ'e bildirilmesini, grup toplantılarında TÜRK-İŞ'in seçilmiş üyelerine temsil ve söz hakkının sağlanmasını kabul etmesi.

8 — Meclislerdeki müzakerelerde dilerse seçilmiş TÜRK-İŞ temsilcilerine özellikle çalışma hayatını ilgilendiren konularda öncelikle söz hakkı verilmesi ile gündemlere alınacak konular içerisinde TÜRK-İŞ'in öncelik isteklerinin sağlanmasını kabul etmesi.

9 — Parti - TÜRK-İŞ - Politika ilişkilerinin düzenlenmesi ile bu konudaki uyuşmazlıkların giderilmesi için üst düzeyde eşit sayılı bir komitenin görev yapmasını kabul etmesi.

10 — Partinin tüm toplantıları ile meclisler çalışmalarında ve her türlü mitinglerinde yayınlarında TÜRK-İŞ'in desteğinin yetkililer ve sözcülerle açıklanmasını kabul etmesi.

Destekleme koşulları olarak saptanmıştır.

III — BİÇİM

TÜRK-İŞ bir siyasi partiyi desteklemesi bakımından biçim olarak :

1 — TÜRK-İŞ Ana Tüzüğünün 5'nci maddesi gereğince bir siyasi partiyi desteklemek bakımından saptadığı kural ve koşulları bir bildiri ile kamu oyuna ve basına açıklayacağı gibi açıkladığı bu kural ve koşulları siyasi partiler yöneticilerine yazılı olarak ileterek 20/4/1977 günü akşamına kadar cevaplarını ister.

2 — TÜRK-İŞ'in sunduğu kural ve koşulları görüşmek isteyen partilerle yukarıda belirtilen süre içerisinde TÜRK-İŞ ikili toplantılar yapar ve bu toplantılarda kural ve koşullar ayrıntılı biçimde ortaya konularak müzakeresi yapılır. Siyasi partilerin varsa karşı teklif ve görüşleri bu toplantılarda ayrıntılı olarak saptanır.

3 — 2'nci maddede belirtilen görüşmelerden sonra siyasi partilerin yetkili organlarınca karara bağlanarak TÜRK-İŞ'e ulaştırılacak kesin cevapları, TÜRK-İŞ Genel Yönetim Kuruluna karara bağlanmak üzere sunulur.

4 — TÜRK-İŞ Yönetim Kurulunun 21 Nisan 1977 tarihinde yapacağı toplantıda Siyasi Partilerin kesin yazılı cevapları ele alınarak Ana Tüzüğün 5'nci maddesi hükmüne göre karara bağlanır.

Desteklenecek siyasi partinin bu kararda belirlenmesi halinde, işbirliği yapılacak ve desteklenecek parti ile desteklemenin kural ve koşullarını içeren bir protokol imzalanarak, düzenlenen bu protokol ve destekleme nedenleri tüm vasıtalara baş vurularak TÜRK-İş Teşkilatına ve kamuoyuna açıklanır.

5 — Bu açıklama ile birlikte TÜRK-İŞ bağlı teşkilatına en geniş ölçüde ve bütün olanaklarını kullanarak gerekli bilgi ve belgeleri gönderir. İşçilerin ve tüm seçmenlerin TÜRK-İŞ'in desteklendiği partiye oy vermesi için çağrıda ve yasal sınırlar içinde her türlü uğraşıda bulunur. TÜRK-İŞ sözcüleri toplantılarda, mitinglerde, radyo ve televizyon konuşmalarında, Basın Toplantılarında partiye eksiksiz destek olur.

TÜRK-İŞ İLKELERİ

1 — Türk Milletinin ekonomik ve sosyal sorunlarını bir bütün olarak görür, Türkiye'nin hızlı, dengeli ve adil kalkınmasını işçile-

rin refah, huzur ve güvenliği için şart sayar. Kalkınmanın gerçekleşmesi için bütün toplum sorunları ile yakından ilgilenmeyi,

2 — Anayasanın sosyal ve iktisadi haklar, ödevler bölümünde yer alan hükümlerin mümkün mertebe kısa zamanda tam olarak uygulanması, Anayasa hükümlerinin ve Anayasada öngörülen bütün hususların işler duruma getirilmesini Türk-İş gerekli sayar. Türk-İş ve bu hususta bütün gücüyle çalışmayı, iktidar ve muhalefet partilerini de bu yolda çalışmaya yöneltmek için etki gücünü kullanmayı,

3 — Anayasada öngörülen prensiplerin gerçekleşmesi çabalarının yanısıra, Anayasa dışı sosyal ve ekonomik bir düzen kurulması, devletin şeklinin değiştirilmesi, Atatürk devrimlerinin ve demokrasinin tahribi amacına yönelen, her türlü akıma karşı bütün gücüyle mücadele etmeyi,

4 — İşçilerin ve geniş halk toplulukların sosyal, ekonomik ve siyasal haklarının tam bir özgürlük içinde uygulanması için yaygın ve yoğun bir eğitim seferberliğine girilmesine, cehaletle mücadeleye ve halkın kültür seviyesinin yükseltilmesine yardımcı olmayı,

5 — Sınıf ayrılıklarının derinleşmesi ile, sınıf çatışmalarına yol açacak sebepleri ortadan kaldırmayı, sınıflararasında denge, barış ve kaynaşma sağlayıcı bir politika izlemeyi,

6 — Devlet kesiminde aşırı merkeziyetçilik ve siyasi müdahalelerin önlenmesi. İşçilerin bütün işyerlerinde yönetime etkili olarak katılması, kârdan ve verim artışından pay almalarının sağlanması konusunda güçlüklerin bertaraf edilmesini sağlamayı,

7 — Tarım işçilerinin kısa zamanda İş Kanununa ve sosyal güvenliğe kavuşturmayı, tarım ve orman işçilerinin çalışma şartlarının adil esaslara bağlanmasını sağlayıcı tedbirler almayı ve gerçekleştirmeyi,

8 — Bütün çalışanları İş Kanunu kapsamına alınmaları : Kıdem tazminatını amacına uygun olarak korunması ve işverenlerce ödenmeğe devam edilmek şartiyle, işsizlik sigortasının kurulmasını gerçekleştirmeyi,

9 — Topraksız, az topraklı veya dar gelirli köylünün yeterli toprağa ve verimli tarım işletmeciliğine kavuşmasını sağlayıcı, toprak dağılımında dengesizlik ve adaletsizliği önleyici, aynı zamanda tarımsal verimliliği artırıcı toprak ve tarım reformu yapılmasını ve bu

reformun hızla sanayileşme ve işsizliği azaltma yönünden taşıdığı önemi gözönünde tutarak, bir an önce gerçekleştirilmesi için siyasi partiler üzerinde bütün etkisini kullanmayı,

10 — Orman köylüsünü insan onuruna yaraşır bir yaşama seviyesine ulaştırabilmek üzere devlet desteğinin sağlanması için gerekli çabayı göstermeyi,

11 — Yurdumuzda az gelişmiş bölgelerin kalkınması için plân ve yıllık programlarda bu bölgelere özel yer verilmesini ve bu bölgelerde alt yapı ve sanayii yatırımlarının artırılmasını sağlamayı,

12 — Adil bir vergi reformunun süralte yapılması, özellikle yüksek kazançlı büyük gelir sahiplerinden yeterli vergi alınması, yoksul halka yük olan dolaylı vergilerin azaltılması, vergi kaçırma yollarının kapatılması, vergi ve servet açıklamasının devlete yapılması konularında gerekli ve etkili girişimlerde bulunmayı,

13 — Kredi dağılımında köklü değişiklikler yapılması, dar gelirli, topraksız veya tapusuz köylülerin faizcilere muhtaç olmaktan kurtarılması kredi dağılımında iktisadi verimliliğin esas alınması, kredi kaynaklarının üretici köylülere, esnaf ve sanatkârlara, plânamaçlarına uygun yatırım yapanlara ve sanayicilere ortaklaşa yatırım yapmak isteyen halka açık anonim şirketlerine yöneltilmesi amacıyla çalışmayı,

14 — Üretici, köylü ve çiftçinin kooperatifleştirilmeleri ve bu kooperatiflere devletin müdahalesi veya aracı ve tefecilerin sızmasını kesinlikle önleyici tedbirler alınması, ayrıca üretici kooperatiflere sınai tesisler kurma imkânlarının sağlanması konularında gerekli çalışmaları yapmayı,

15 — Dış ticaret düzeninde gerekli değişiklikler yapılarak üretici, köylü ve çiftçilerin, sanayicilerin ve devletin ithalât ve ihracatlarını kendi kuruluşları yoluyla aracısız olarak yürütmeleri için gereken tedbirlerin alınması ve bu konuda gerekli çalışmaların gerçekleştirilmesini sağlamayı,

16 — Petrollerimiz ve madenlerimizin geniş ölçüde devlet eliyle işletilmesi bu alanda özel teşebbüse, devlet yatırımlarının verimli olamayacağı küçük madenlerimizin işletilmesi için, devlet kontrolu işçilerin yönetime katılmaları, kârdan ve verim artışından pay almaları şartı ile izin verilebilmesini sağlayıcı tedbirlerin alınması konusunda Türk-İş gerekli çalışmaları yapacaktır. Bu alanda, yabancı sermayeye yer verilmemesi, yurdumuzun imkânları elverdiği

oranda yabancı sermayenin bu alanda çalıştırılmaması amaç edinilerek bu konuda takipçilik görevini yapmayı,

17 — Yerli sermayenin başarabileceği işler için yabancı sermayenin yurda sokulması, yabancı sermayenin yurt dışına büyük kâr transferleri yapılmasının önlenmesi, yabancı sermaye ile kurulan ortaklıklarda dünya ölçülerine uygun oranda ve milli ortaklıklardan alınan üstünde Kurumlar Vergisi alınması konularında gerekli çalışmaları yapacaktır. Yabancı hissedarların Türk Devletine gelir vergisi ödememelerinde doğan kayıpların giderilmesi için tedbir alınmasını ve bu konuda da gerekli çabayı sarfetmeyi,

üstünde Kurumlar Vergisi alınması konularında gerekli çalışmaları yapacaktır. Yabancı hissedarların Türk Devletine gelir vergisi ödememelerinden doğan kayıpların giderilmesi için tedbir alınmasını ve bu konuda da gerekli çabayı sarfetmeyi,

18 — Özel teşebbüsün Anayasa ve Plân ilke ve amaçlarına ve toplum yararına uygun işlemesi için etkili tedbirler alınmasını, kamu kesimi ile özel kesimde de plân disiplininin sağlanmasını istemeyi,

19 — Kalkınma plânlarında, belirli programlarda işsizliği azaltıcı ve lüks tüketim harcamalarını önleyici yatırımlara öncelik tanınması konularında çalışmayı,

20 — Devletin sosyal konut yapımına daha çok yardımcı olması, kendi evini kendi yapana Devletçe daha fazla yardım edilmesi, arsaya para yatırarak spekülatif kazanç yolu bulmanın önlenmesini istemeyi,

21 — Sağlık alanında sosyal güvenliğin süratle bütün halkı kapsar duruma getirilmesi ve bu konuda gerekli tedbirlerin alınması için çalışmayı,

22 — Eğitimde adalet ve plân amaçlarına uygunluğun sağlanması, köy çocuklarına parasız mesleki eğitim yollarının açılması, üstün yetenekli bütün dar gelirli aile çocuklarının yüksek öğrenim seviyesine kadar çıkabilmeleri için devletçe gereken yardımın yapılması, varlıklı ailelerin eğitim harcamalarına katılmalarının sağlanması, işçilerin mesleki eğitime ve yeni teknolojilere intibak edebilmeleri için işyerlerinde sürekli eğitim programlarının uygulanmasını sağlamayı,

23 — Ücrette adalet ve yeknesaklığın sağlanması devlete ait

işyerlerinde çeşitli ücret ödemelerinin yarattığı huzursuzluğun giderilmesi konusunda üzerine düşen görevi yerine getirmeyi,

24 — Türk işçisinin emeğini, ordumuzun gücü ile birleştirerek, yurt savunmasında öz kaynaklarımızın kullanılması ve savunma gücümüzün dış yardıma bağlı kalmadan yürütülebilmesi için, Ulusal Harb Sanayiinin kurulması amacıyla gerekli bütün çabayı göstermeyi,

TÜRK-İŞ, başlıca görevleri arasında sayar.

Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu 20 Nisan 1977
Genel Başkanlığına :

13 Nisan 1977 günlü ve 77/1716-26 sayılı yazı karşılığıdır.

Cumhuriyet Halk Partisi, Türkiye'de bütün demokratik işçi haklarının gerçekleşmesini sağlayan partidir.

Özgür sendikacılık, toplu sözleşme ve grev hakları, iş yasası, sosyal sigortalar, Cumhuriyet Halk Partisinin girişimiyle gerçekleşmiştir.

Kamu kesiminde işçilerin yönetime katılması, verim ve kâr artışından pay alması ilkesini Partimiz yasalaştırmış, ancak uygulamada bu ilke başka iktidarlarca yozlaştırılmıştır.

Kıdem tazminatının iki katına yükselmesi Partimizin girişimiyle sağlanmıştır.

Enaz ücreti bütün yurtta eşitleştiren, Cumhuriyet Halk Partisidir.

Enaz geçim indiriminin, çalışanlar için enaz ücretle bir düzeye çıkarılması da Partimizce önerilmiş fakat Meclis çoğunluğunca engellenmiştir.

Yeni programıyla Cumhuriyet Halk Partisi, tüm çalışanların haklarını genişletme yolunda daha ileri kural ve amaçlar benimsemiştir.

Örneğin, kamu görevlilerine de sendikalaşma, toplu sözleşme ve belli dallarda grev hakkı tanımayı öngörmekte ve kamu görevlileriyle işçilerin sendika hareketlerinin bütünleşmesini öngörmektedir.

Kamu yönetiminde sendikalara tanınacak geniş yetkilerle bir arada düşünüldüğünde, bunun, genel olarak sendika hareketine ne ölçüde etkinlik kazandıracağı anlaşılır.

Cumhuriyet Halk Partisi, kamu iktisadi kuruluşlarında, yönetim yetkisini ve sorumluluğunu bu kuruluşlarda çalışanlara bırakacaktır. Bu, TÜRK-İŞ ilkeleri arasında yer alan yönetime ve kâra katılmanın çok ilerisinde bir demokraitk ilkedir ve işçilerin gerek ekonomideki gerek Devlet yönetimindeki etkinliklerinin büyük ölçüde artmasına yol açacaktır.

Yine TÜRK-İŞ ilkeleri arasında yer alan «halka açık anonim ortaklıklar» gibi, büyük sermayenin küçük tasarruflardan yararlanarak daha çok güçlenmesine yol açan kapitalist düzenlemeler yerine, Cumhuriyet Halk Partisi, ekonomide, sermaye kesiminin etki alanı dışında tutulacak ve sırf çalışanların artırımlarından ve ortak yatırımlarından oluşacak, sermayenin belli ellerde yoğunlaşmasını önleyecek, demokratik yönetimli bir halk kesimi oluşturmağa, bu kesimi Devlet olanaklarıyla desteklemeğe kararlıdır. Tüm çalışanların, o arada özellikle işçilerin ve halk kesiminde önderlik görevi üstlenebileceği düşünülen sendikaların, ekonomideki ve siyasetteki ağırlığı bu yoldan da büyük ölçüde artmış ve yaygın sosyal adaletle birlikte gelişme hızlandırılmış, demokrasiye daha çok gerçeklik kazandırılmış olacaktır.

Kârlılık oranı veya güvencesi yüksek alanlar halk kesimine açılacaktır. Devlet, özel kesimle değil, fakat halk kesimiyle ortaklıklar kurabilecektir.

Ülkemizde en geniş çalışanlar kesimi köylülerdir. İşçilerle köylüleri, kendi içlerinde böldüğü gibi biribirlerine de yabancılaştıran bugünkü ekonomik ve toplumsal düzen yerine, Cumhuriyet Halk Partisi, yaygın ve güçlü bir kooperatifçilik hareketiyle ve köykentler projesiyle köylülerin gücünü birleştirerek arttırmayı, sınaileşme hareketini köye kadar yaymayı, halk kesimi modeli içinde işçilerle köylüleri bütünleştirmeyi öngörmektedir. Çalışanların ekonomideki ve siyasetteki gücü bu yoldan da geniş ölçüde artacak ve büyük sermaye çevreleriyle büyük topraklıların çalışanları ezip sömürebilme olanağı ortadan kaldırılacaktır.

Şimdiye kadar savsaklanan toprak reformunu hızla gerçekleştirerek de, Cumhuriyet Halk Partisi, köylünün gücünü arttıracaktır.

Ekonomide ve dolayısıyle siyasette büyük ağırlık taşıyan sosyal sigorta kurumlarının yönetim ve denetim yetkisi, doğrudan doğruya sigortalılara bırakılacaktır. Bu arada tüm köylüler de sosyal sigortalara kavuşturulacaktır.

Cumhuriyet Halk Partisi iktidarında, Devlet Plânlama Teşkilâtı, işçi sendikalarıyla, tarım alanındaki halk kooperafitleriyle, halk kesimini oluşturan kuruluşlarla ve kendi kendini yöneten Devlet kesimi işletmeleriyle sıkı ve sürekli işbirliği içinde çalışacaktır.

Böylelikle, ekonomik ve toplumsal yaşamın plânlanıp yönlendirilmesinde tüm çalışanlarla birlikte işçilerin etkinliği büyük ölçüde artacaktır.

Bütün bunlar bir arada düşünülürse, Cumhuriyet Halk Partisi iktidarının, Devleti, çalışanlarla birlikte yöneteceği ve yönetilen ayrımının giderek azalacağı, demokrasimizin o yoldan da daha çok etkinlik kazanacağı ortaya çıkar.

Ayrıca, Cumhuriyet Halk Partisi, dar ve orta gelirlilere, o arada bu gelir düzeylerindeki ücretlilere düşen vergi yükü oranını azaltarak vergi adaletini sağlayacaktır.

Bankacılık ve kredi düzenini temelinden değiştirerek, üretken yatırımları hızlandırıcı ve çalışan halk topluluklarının yatırım olanaklarını genişletici bir düzen getirecektir.

Cumhuriyet Halk Partisi, aynı zamanda, küçük işyerlerinde çalışanların ve tarım ve orman işçilerinin haklarını daha etkin güvencelere bağlıyacaktır. Tarım kesimindeki, genellikle mevsimlik veya geçici işlerdeki, o arada yapı iş kolundaki işçilerin, ayrıca kapıcıların ve ev hizmeti görenlerin örgültenebilmeleri ve haklarını daha etkin biçimde koruyabilmeleri, toplumsal güvenlikten eksiksiz yararlanabilmeleri kolaylaştırılacaktır.

Bunların dışında, Cumhuriyet Halk Partisi, işsizlik sigortasını gerçekleştirecektir. Lokavt yektisini kaldıracaktır. İşçilerin kusur veya suçlarından ötürü kıdem tazminatı haklarını yitirmelerine son verici bir yasa değişikliği yapacaktır.

Toplu sözleşme yapmağa yetkili sendikaların saptanmasındaki güçlükleri ve sürtüşmeleri, işçilere referandum olanağı sağlıyarak giderecektir.

Bütün bunlar, herhalde takdir edileceği gibi, TÜRK-İŞ ilkeleriyle belirlenenlerin de ötesinde hakları ve gücü, işçilere ve tüm çalışanlara sağlayıcı niteliktedir.

Dış ticaretin düzenlenmesi, doğal kaynakların devlet eliyle işletilmesi yabancı sermaye, eğitimde olanak eşitliği ve toprak re-

formu gibi konularda ise, Cumhuriyet Halk Partisi Programıyla TÜRK-İŞ ilkeleri arasındaki benzerlikler açıktır.

Anayasamızın öngördüğü bütün hakların ve özgürlüklerin eksiksiz gerçekleşmesi ve Anayasada öngörülen bütün hususların işler duruma getirilmesi de Cumhuriyet Halk Partisinin başta gelen amaçlarındandır. Anayasamızın tümüyle uygulanır duruma gelmesi, ancak, Cumhuriyet Halk Partisinin Anayasa doğrultusunda yapacağı düzen değişikliğiyle sağlanacaktır ve çalışanlar o düzende toplumun her bakımdan en etkin gücü olacaktır.

Böyle bir düzenin gerçekleşmesini önlemeğe, büyük sermaye ve çıkar çevrelerinin gücü artık yetmiyecektir. Bunu o çevreler de bildikleri için, bir yandan kendi aralarında birleşme bir yandan da işçi hareketini ve tüm çalışanları bölerek etkisizleştirme çabasına girmişlerdir. Bu amaçla bazı tutucu partilerin desteğinden hatta yer yer faşist eğilimli militan sokak gücünden de yararlanmaktadırlar.

TÜRK-İŞ'in, bu oyuna âlet olan ve demokrasimizi yozlaştırmağa çalışan partilerden biriyle de işbirliğini düşünebilmesi, Cumhuriyet Halk Partisinin görüşüne göre, toplumsal gerçeklere de, işçi hareketinin yararına, mantığına ve doğasına da ters düşmektedir.

Demokratik Anayasal haklardan ve özgürlüklerden bir çoğunu kısmak istediğini, Anayasanın ilerici demokratik sosyal ve ekonomik kurallarıyla ters düştüğünü sağlamayan, büyük sermaye ve büyük toprak çevreleriyle ve şeref ve itibar sıralanmasında işçilere en düşük yeri verenlerle bütünleşen, gençlerimizi ve işçilerimizi birbirine kırdırma, ırk ve mezhep ayırımını körükleme, bu gibi yollardan halkı bölerek sömürebilme yollarını arayan ve faşist eğilimli militanlarla bunun için işbirliğini yapan, seçimlere de onlarla birlikte girmeyi düşünebilen bir siyasal parti, demokratik işçi hareketinin tam karşıtıdır.

Demokratik işçi hareketinin kendi karşıtı olan bir partiye nasıl destek olabileceğini anlamak, bizim için olanaksızdır.

TÜRK-İŞ üyesi işçilerden çok büyük çoğunluğunun da bunu anlıyamadıkları ve onaylamıyacakları kanısındayız.

Cumhuriyet Halk Partisi, TÜRK-İŞ üyelerinin büyük çoğunluğu dahil, haklarının bilincine varan işçilerimizin günden güne artan desteğiyle güçlenmektedir. Bu desteğin, Cumhuriyet Halk Partisiyle TÜRK-İŞ arasında kurulacak işbirliğiyle de pekiştirilmesi elbette

işçi hareketine ve demokrasimize güç katacaktır ve özgürlükçü demokratik rejim içinde ülkemizin hakça gelişmesini hızlandıracaktır. Faşizm ve komünizm gibi tüm totaliter eğilimlerin etkisizleşmesini kolaylaştıracaktır.

Böyle bir işbirliğinin gerçeklik kazanabilmesini her bakımdan toplum yararına sayarız.

Ancak bu işbirliğinin ayrıntılarını saptıyabilmek için TÜRK-İŞ üst yönetiminin siyaset anlayışına daha çok aydınlık ve tutarlılık gelmesi gerektiği kanısındayız. Bunun da kısa sürede ve üyelerin eğilimleri doğrultusunda sağlanacağına inanıyoruz.

TÜRK-İŞ Yönetim Kurulunca işbirliğinin ayrıntılarıyla ilgili olarak ileri sürülen «koşullar» dan bazıları ise Anayasaya, yasalara ve Millet Meclisi İçtüzüğüne aykırıdır.

Öte yandan, Cumhuriyet Halk Partisi yeni Tüzüğünde, işçilerle bütünleşmeyi üst düzeyde tanıtacak kontenjanlardan çok, tabandan başlıyarak örgütte sağlanacak haklarla ve olanaklarla gerçekleştirmeyi en sağlıklı ve demokraitk yöntem olarak görmektedir.

1976 Kasım ayında yürürlüğe giren yeni Tüzüğümüze göre, örneğin, İlçe kongrelerine katılmak üzere delege seçme ve seçilmede, işçilerin ağırlıklarını duyurabilmeleri güvence altına alınmaktadır Böylece hem Parti yönetiminde hem de adayların saptanmasında işçilerin ektinliği büyük ölçüde artacaktır. İşçilerin, Parti yönetim kadrolarına, Parlementoya, Belediye ve İl Genel Meclisine çok sayıda seçilebilmeleri bu yoldan gerçekleşecektir.

Ayrıca işçilerden ve öteki çalışan halk topluluklarından oluşacak komiteler ve çalışma grupları yoluyla, Partinin, tabandan başlıyarak, işçilerle ve tüm çalışanlarla bütünleşmesi hızlandırılacaktır. Bu komitelerde ve gruplarda çalışacak olanlar, ilk kuruluştan sonra, demokratik yöntemlerle seçileceklerdir. Kongrelerde, Kurultayda, Küçük Kurultayda bu komitelere, gruplara ve Partili sendikacılara özel olanaklar sağlanmaktadır. Genel Yönetim Kurulunun sendikalarla, kooperatiflerle ve meslek kuruluşlarıyla, bunların partili başkanları yoluyla, yakın işbirliği içinde çalışması öngörülmektedir.

Yeni Tüzüğe göre hazırlanmakta olan yönetmeliklerimiz yürürlüğe girdiğinde, Cumhuriyet Halk Partisi'nde ve Partimizin Parlamento çalışmalarında işçiler ve sendikacılar, TÜRK-İŞ Yönetim Ku-

rulunun ileri sürdüğü «koşullar»la sağlanabileceğin çok üstünde ve daha demokratik ve inandırıcı biçimde etkinlik kazanmış olacaktır.

Yeni Tüzüğüyle Programı birlikte incelenirse, Cumhuriyet Halk Partisinin gerek kendi içinde gerek Devlet yönetiminde, işçilerle ve tüm çalışan halk kesimleriyle tam bütünleşme ilkesini benimsediği görülür.

Cumhuriyet Halk Partisinin bu konudaki yaklaşımı, Türk sendika hareketinde şimdiye kadar süregelen ve büyük çıkar çevrelerinin işine yarayan yapay bölünmeleri de zamanla giderebilecek ve sendika hareketini demokratik yöntemlerle güçlendirebilecek yöndedir.

Buna karşılık TÜRK-İŞ Yönetimince alınacak siyasal karar, işçi eğilimlerine ters düşecek ve işçi hareketini büyük çıkar çevrelerinin tuzağına düşürecek nitelikte olursa, herhalde TÜRK-İŞ üyesi bilinçli işçiler ve sendikacılar böyle bir karara gerçeklik kazandırmanın sorumluluğunu üstlenmiyeceklerdir.

Bülent Ecevit
Cumhuriyet Halk Partisi
Genel Başkanı

Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu Ankara : 20 Nisan 1977
Genel Başkanlığına
Ankara

Konfederasyonunuzun, Türk ulusuna ve temsil ettiği Türk işçisine daha etkin bir hizmet vermek ve ayrıca Devletimizin ve Demokratik Rejimin yaşatılmasında ve geliştirilmesinde siyasi partilerle belirli kural ve koşullarda işbirliği yapmak amaciyle, Ana Tüzüğünüzün 5 nci maddesine göre yaptığınız çalışmalar sonunda alınan Genel Yönetim Kurulu Kararı, ADALET PARTİSİ GENEL BAŞKANLIĞINA 13 Nisan 1977 tarihinde bildirilmiştir.

Yönetim Kurulu Kararında konu olan meseleler ve ileri sürülen hususlar dikkat ve itina ile incelenmiş, aşağıdaki görüş, mütalâa ve ilkelerin Konfederasyonunuza bildirilmesi uygun bulunmuştur.

TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu Kararında, bir siyasi partinin desteklenmesi konusunda kurallar tesbit edilmiş, şartlar konulmuş ve destekleme şekli gösterilmiştir.

Anayasa'mızın 46 ve 47 nci maddeleri ile 274 sayılı Kanunun 16 ncı maddesini nazara alarak, Sendikaların siyasi partilerle ilişkilerindeki hukuki sınırlama üzerinde bir tartışma yapmak istemiyorum.

TÜRK-İş'in son Genel Kongresinde belirttiğim gibi, Sendikanın siyasi teşekküllerle organik bağ kurması ve belli siyasi görüşlere angaje olması, işçiye ne ölçüde yarar sağlayacaktır. Bu hususa bilhassa dikkatlerinizi çekmek istiyorum.

TÜRK-İŞ'in kurulduğu günden beri işçi bütünlüğünü koruma konusundaki hassasiyet ve kararlılığının, işçilerinizin menfaatleri bakımından başarılı sonuçlar sağladığını biliyorum. Gerçekten, sendika desteğindeki bir siyasi partinin seçimleri kazanamaması ha-

linde, kaybeden teşekkülün yanısıra, o sendikanın da bir bakıma muhalefette kalması gibi bir durumun ortaya çıkaracağı sakıncalardan endişe duyuyorum.

Sendikaların güçlü olması, saflarının sıklaşmasına ve işçi bütünlüğünün korunmasına bağlıdır. Siyasetin tabiatında bulunan ayrıcalıkların işçi hareketinin bütünlüğüne olumsuz etkiler yapacağına bilhassa işaret etmek gerekir.

Sendikaların ne ölçüde siyaset yapması veya siyasetin dışında kalması uygun olacaktır şeklinde, bir tartışma yapmaksızın TÜRK-İŞ Kararında yer alan konulara sizin bakışınız açısından değerlendirme yaparak, düşüncelerimizi aksettirmek istiyorum.

TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu Kararında, bir siyasi partinin desteklenmesi ve işbirliği yapılması için, o siyasi partinin sahip olduğu Devlet ve Rejim anlayışının açık şekilde belirtilmesinin ön şart olarak nazara alınmasını, Adalet Partisi olarak memnuniyetle karşılıyoruz.

Gerçekten, kimin nerede, neyin yanında, nelerin karşısında olduğunu tam olarak tesbit etmeden, bir inanç ve fikir beraberliği kurmak mümkün değildir.

Yaşadığımız bugünkü ortamda, Devlet ve rejim anlayışını yozlaştırma ve yönünden saptırma gayretleri vardır.

Bu maksatla kavram karışıklığı yapıldığı, bir takım maksatlı yorumlarla Demokratik Anayasa Rejimi anlayışında tereddütler yaratılmak istendiği, çeşitli örnekleriyle görülmektedir.

Adalet Partisi Anayasa'da yer alan temel kavramların ve kuralların özüne ve sözüne sadık ve sahiptir.

Cumhuriyet Rejiminin hayat kaynağı, egemenlik hakkı kayıtsız şartsız Türk Milletine aittir.

Türkiye Cumhuriyeti insan haklarına dayanan, milli, demokratik, lâik ve sosyal bir Hukuk Devletidir.

Türkiye Devleti, ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütündür.

Egemenliğin kullanılması hiç bir suretle belli bir kişiye zümreye veya sınıfa bırakılamaz. Hiç kimse veya organ, kaynağını Anayasa'dan almayan bir Devlet yetkisi kullanamaz.

Herkes, kişiliğine bağlı dokunulmaz, devredilmez, vazgeçilmez temel hak ve hürriyetlere sahiptir.

Devlet, kişinin temel hak ve hürriyetlerini, fert huzuru, sosyal adalet ve Hukuk Devleti ilkeleriyle bağdaşmıyacak surette sınırlayan siyasi, iktisadi ve sosyal bütün engelleri kaldırır.

Herkes, sosyal güvenlik hakkına sahiptir. Devlet, herkesin beden ve ruh sağlığı içinde yaşamasını sağlamakla ödevlidir.

Halkın öğrenim ve eğitim ihtiyaçlarını sağlama Devletin başta gelen ödevlerindendir.

Devlet, insanın maddi ve manevi varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlar.

Herkes, dil, ırk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din ve mezhep ayrımı gözetilmeksizin, kanun önünde eşittir. Hiç bir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınamaz.

Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını geliştirme haklarına ve kişi hürriyetine sahiptir.

Aile, Türk toplumunun temelidir.

Herkes mülkiyet ve miras hakkına sahiptir.

Vicdan ve dini inanç ve kanaat hürriyeti kişinin vazgeçilmez hakkıdır.

Herkes dilediği alanda çalışma ve sözleşme hürriyetine sahiptir. Çalışma herkesin hakkı ve ödevidir. Devlet çalışanların insanca yaşaması ve çalışma hayatının kararlılık içinde gelişmesi için, sosyal, iktisadi ve mali tedbirlerle çalışanları korur. Ve çalışmayı destekler, işsizliği önleyici tedbirler alır.

Devlet, çalışanların yaptıkları işe uygun ve insanlık haysiyetine yaraşır seviyesi sağlamalarına elverişli adaletli bir ücret elde etmeleri için gerekli tedbirleri alır.

Sendika kurma hürriyeti, toplu sözleşme ve grev hakkı demokratik rejimin vazgeçilmez temel müesseseleridir.

Demokratik rejimimiz sadece bir hürriyetler rejimi değil, aynı zamanda müesseseler ve teminatlar rejimidir.

Anayasa rejimine bütünü ile sahip olmak ve onu savunmak, her yurttaş için milli bir görevdir. Rejime yönelen tehdit ve tehlikeler

karşısında bu görevlerin ifasında şüphesiz Anayasa müesseselerimize ve siyasi partilerimize daha büyük sorumluluklar düşmektedir.

Adalet Partisi kurulduğu günden beri, Anayasa rejimini ona yönelen tehdit ve tehlikeler karşısında, her şartta savunmuştur ve savunmaya devam etmektedir.

Türk Milleti bölünmez bir bütündür. Milleti halklara bölmek isteyenlerin karşısında olmayı başlıca görev sayarız.

Milletimizi, millet yapan maddî ve manevî unsurlar ve bağlar mevcuttur. Bu bağların başında millî ve manevî değerlerimiz, şeref dolu tarihimiz, milliyetçilik inancımız gelir.

Anayasa'mızın başlangıç kısmında da yeraldığı üzere Türk Milletinin bütün fertlerini, kaderde, kıvançta ve tasada ortak bölünmez bir bütün halinde milli şuur ve ülküler etrafında toplayan; Aziz ve büyük milletimizin dünya milletler camiasının şerefli bir üyesi o'arak, milli birlik ruhu içinde daima yüceltilmesini amaç bilen Türk milliyetçiliği başlıca ilham ve kuvvet kaynağımızdır.

Bizim milliyetçiliğimiz, birleştirici, toplayıcı, medeniyetçi ve yücelticidir.

Her rejimin amansız düşmanları vardır. Cumhuriyet rejimimizin de düşmanları vardır. Bunlar Cumhuriyetin yıkılmasını, kendilerinin hakim olmasını isterler.

Hürriyetçi demokrasiye karşı olan rejimlerin hepsi totaliter rejimlerdir.

İnsanca yaşama hak ve hürriyeti ile bağdaşmayan, bütün maddi ve manevi değerleri yok eden, her türlü zulüm ve tahakküm rejimlerine, komünizme, faşizme, dikta heveslilerine ve Cumhuriyet dışı bütün akımlara karşıyız. Ve karşı olmaya devam edeceğiz.

Komünizmi, faşizmi ve Cumhuriyet düşmanı her türlü akımı, Anayasa rejimi içinde, meşru yollardan ve meşru vasıtalarla önlemeyi, Hukuk Devleti inancımızın gereği sayarız.

Devlet ve rejim düşmanlarınızı ülkemiz için, tehlike saymayan düşünceleri de rejim hesabına zararlı buluruz

Adalet Partisi, demokratik rejimin temel müesseselerinden birisi olan hür sendikacılığı savunur. Sendika bağımsızlığını savunur. Sendikaların içişlerine karışılmamasını ister.

Kurulduğu günden beri sendikal hakların kullanılmasında, eğitim, teşkilâtlanma ve diğer faaliyetlerinde, işçi hakları kadar memleket menfaatlerini de ön plânda tutan sorumluluk şuuruna sahip ve işçi bütünlüğünü korumada dikkat ve hassasiyet gösteren TÜRK-İŞ'i, demokratik rejim için, teminat müessesesilerinden birisi olarak görür.

TÜRK-İŞ, sınıflararası kavgayı değil, barışı, çatışmayı değil, anlaşmayı ve uzlaşmayı fikir olarak benimserken, gerektiğinde işçi ve ülke menfaatlerini en etkin biçimde savunarak başarılı sonuçlar elde etmiştir.

TÜRK-İŞ, sınıf kavgası için sınıf şuurunu yerleştirmek yerine, milli bütünlük için milli şuurun güçlendirilmesini amaçlamıştır. Bütün bu düşüncelerle, temel felsefede paylaşılması kolay inançlarımız ve görüşlerimiz vardır.

Tarihi gelişim içinde, ülkemizde gerek fertler ve zümreler, gerekse bölgeler arasında çeşitli yönlerden dengesizlikler ve adaletsizliklerin mevcut olduğu bir vakıadır. Ancak, bu dengesizliklerin ve adaletsizliklerin geçen kısa zaman içinde hızla düzelme yoluna girdiği de bir gerçektir.

Milli refahtan, milli gelirden daha âdil pay alabilmek ve sosyal adaleti yaygın hale getirerek, bütün vatandaşlarımızı sosyal güvenliğe kavuşturmak için, sınıflar ve zümreler arası çatışmaya, kanlı kavgalara, kırıp dökmeye gerek yoktur. Hürriyetçi Demokrasinin sağladığı imkânlarla ve barış yoluyla bir büyük denge içinde bunları düzeltmek, iyileştirmek ve geliştirmek mümkündür. Adalet Partisi bu yolun yolcusudur.

Bir taraftan milli ekonomiyi büyütüp kaynaklarımızı geliştirirken onunla birlikte sosyal hedefleri de ön plânda tutarak, sosyal adaleti sağlayıcı ve refahı tabana yayıcı tedbirleri sür'atle uygulayarak denge sağlamaya çalışıyoruz.

Sınıf kavgası yoluyla, sınıf iktidarı arayanlarla temelde, kesin ayrılığımız ve rejimi koruma mücadelemiz vardır.

Sosyalist toplumlarda hür sendikacılık yoktur. Çünkü, toplu sözleşme hakkı yoktur. Grev hakkı yoktur.

Sendikalar siyasi rejimin sadece birer aracıdır.

Anayasa'mızın ikinci maddesi Cumhuriyetin niteliklerini gösterirken, Türkiye Cumhuriyetinin bir Hukuk Devleti olduğu hükmünü

koymuştur. Hukuk Devletinde Anayasa ve yasalar, nelerin yapılabileceğini, nelerin yapılamıyacağını gösterir, kaideler koyar, müeyyideler tesbit eder.

Sınırları Anayasa ile gösterilmiş olan bugünkü Devlet düzeni içerisinde Sendikalar hiçbir şekilde sınıf kavgası içinde olamazlar. Yalnız Sendikalar için değil, siyasi partiler de, dernekler de, bütün kurum ve kuruluşlar da sınıf kavgasını tahrik, teşvik ve himaye edemezler. Türk Anayasa'sı milletin bölünmezliğini esas kabul etmiştir. Milletin bölünmez bütünlüğüne karşı faaliyetler yasa dışıdır.

Anayasa'mızın 8 nci maddesinde gösterildiği üzere; Anayasa hükümleri, yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını ve kişileri bağlayan temel hukuk kurallarıdır. Hiç kimse kendisini Anayasa'mızın bu hükmü ile tesbit edilen yasa kuralları dışında sayamaz.

Anayasa'mızın 11 nci maddesi; Bu Anayasa'da yer alan hak ve hürriyetlerden hiçbirisi, insan hak ve hürriyetlerini veya Türk Devletinin ülkesi ve milleti ile bölünmez bütünlüğünü veya dil, ırk, SINIF, din ve mezhep ayırımına dayanarak, nitelikleri Anayasa'da belirtilen Cumhuriyeti ortadan kaldırmak kastıyla kullanılamaz.

Bu hükümlere aykırı eylem ve davranışların cezası kanunda gösterilir. Hükmünü koymuştur.

Sınıf Kavgası milli bütünlük beraberliği bozar, sınıf tahakkümüne yol açar. Bizim Anayasa'mız savaşı değil, huzur, güven ve barışı esas almıştır. Sınıf kavgasının yapılmaması için demokratik müesseseler, tedbirler getirmiştir.

Türk Anayasa'sı, Devletin temel düzenine karşı her ne suretle olursa olsun mücadeleyi kabul etmeyen ve siyasi mücadeleyi fert ve topluluk faaliyetlerini ancak bu temel düzen çerçevesi içinde mümkün gören bir Anayasa'dır.

Anayasa'mızın, Devletin temel düzenine karşı mücadeleyi reddetmesine rağmen, memleketimizde bugün başta komünizm olmak üzere çeşitli Anayasa dışı cereyanlar bazen örtülü bir şekilde, bazen de açıkça propaganda ve siyasi faaliyet alanına girmişlerdir. Anayasa dışı olan bu faaliyetlerin meşruiyet dışı olduğunu belirtmek isterim.

Türk Ceza Kanununun 141 ve 142 nci maddeleri, Cumhuriyeti, Anayasa rejimini, ülke ve millet bütünlüğünü koruyan yasa hüküm-

ıeridir. Bu yasa hükümlerinin Anayasa'ya uygun olduğuna Anayasa Mahkemesi karar vermiştir.

Kimden ve nereden gelirse gelsin Kanunsuzluğa karşı koymak, Kanunları hâkim kılmakla görevli Anayasa organları, rejime yönelen tehdit ve tehlikeler karşısında görevlerini tam bir sorumluluk duygusu içinde yapmak durumundadırlar.

Hür Sendikacılığı savunan bir parti olarak, Adalet Partisinin sınıf kavgasına dayanan sınıf sendikacılığını savunan teşekküllerle hiç bir yakınlığı yoktur ve olamaz. Ayrıca, sınıf kavgası öncülüğünü yapan sendikal kuruluşların bugünkü rejime ters düştüğü inancına sahiptir.

Hak ve hürriyetlerden fedakârlık yapmadan, hürriyet içinde kalkınmanın başarılacağını göstermişizdir.

Adalet Partisi olarak, gerek doğrudan doğruya ve tek başımıza iktidarda olduğumuz, gerekse ortak hükümet kurduğumuz dönemlerde, büyük kalkınma hamlelerine girişilmiş, ülke bir baştan bir başa eserlerle donatılmıştır. Son 12 yılda fert başına düşen gayri safi milli gelir 285 dolar'dan bu yıl 1018 dolar'a ulaşmıştır. Her alanda hızlı, dengeli ve âdil bir büyüme sağlayacak plânlar yapılmış ve bu plânlar başarı ile uygulanmıştır. Ve uygulanmaktadır.

Artan refah ve yükselen gelirin öncelikle dar gelirlilere, emeklilere, sakatlara, ihtiyarlara, iktisaden güçsüzlere, işçilerimize, köylülerimize, esnafımıza, sosyal adalete uygun şekilde dağılımına imkân verecek özel tedbirler alınarak uygulanmaktadır.

Bölgelerarası gelişme farklarını gidermek için özel plânlar yapılmıştır. Ve uygulanmaya başlanmıştır. Bunların ayrıntılarına girmek istemiyorum.

İşsizliği, fukaralığı ve çaresizliği ortadan kaldırmak bizim için bir insanlık ve medeniyetçilik davasıdır.

Üçüncü Beş Yıllık Plânda ve Hükümet Programında yer aldığı üzere, ülkemizde ağır sanayinin biran evvel kurulmasına büyük önem verilmiştir.

Türkiye'nin çağdaş bir sanayi ülkesi haline gelmesi, fabrika yapan fabrikaların ve ağır endüstri tesislerinin süratle kurulmasına bağlıdır.

Ülkemizde temel yatırım malı üreten sanayi kurulmaktadır. Ma-

kina yapan, makina sanayii kurulmaktadır. Öncelikle motor, aktarma organları, iş makinaları, takım tezgâhları, elektro-mekanik sanayii, elektronik sanayii, ağır makina ve teşhizat fabrikalarının kurulması hazırlıklarına başlanılmıştır.

Büyük sanayi, enerji, madencilik, sulama ve ulaştırma tesislerinin kuruluş çalışmaları yapılmaktadır.

İşsizlikle ve fukaralıkla mücadelemizin başarıya ulaşması için bu eserleri milletimizin hizmetine biran evvel koymaya çalışıyoruz

Kanaatimiz odur ki, mevcudu yağma ederek bir ülkede refah sağlanamaz. Barış da korunamaz. İşsizlikle, çaresizlikle, fukaralıkla mücadelenin yolu, daha çok üretim, üretim için yatırımdır.

Biz, her alanda topyekûn kalkınmayı başarıya ulaştırmak istiyoruz. Yalnız ekonomik alanda değil, ekonomik olduğu kadar sosyal ve kültürel alanda da birlikte kalkınma olmalıdır, diyoruz. Bunun içindir ki, yeniden üniversiteler, yüksek okullar, Meslek okulları açarken, diğer taraftan yetişmiş insan gücünü tabiat kaynaklarıyla ahenkli şekilde kaynaştırarak büyümeyi sağlamaya çalışıyoruz.

Bugün başladığımız ve Dördüncü Beş Yıllık Plân döneminde büyük bir kısmının hizmete girmesini beklediğimiz yatırımlarla milletimizin önüne yeni hedefler koyuyoruz.

Elektrik üretimimizi bugünkü 20 milyar kw/saat seviyesinden 100 milyar kw/saat seviyesine çıkarmaya çalışıyoruz.

Bugün üretmekte olduğumuz 11 milyon ton linyit kömürünü 5 yıl içinde 51 milyon tona çıkarmaya mecburuz. Ürettiğimiz yıllık 5 milyon ton taş kömürü ise, bu süre içinde 10,5 milyon tona çıkarmalıyız.

Ürettiğimiz 4,5 milyon ton demir-cevheri ise 5 yıl içinde 13,5 milyon tona çıkarılmalıdır. Hedef 25 milyon tondur.

1977'de ham petrol ihtiyacımız 17 milyon tondur. 1982'de bu ihtiyaç 30 milyon ton olacaktır. 1987'de ise 52 milyon ton olacaktır. Bugünkü rayiçle 1982'de ham petrol için 4 milyar dolar ödemeye mecbur kalacağız.

Önümüzdeki 5 yıl içinde gübre ihtiyacımız 20 milyon tona çıkacaktır. Bu ihtiyacı karşılamak için yeniden 12 gübre fabrikası kuruyoruz.

Bugün 19 milyon ton olan çimento kapasitemizi 1982'de 35 milyon tona ulaştıracağız. Bu maksatla her sene 6 yeni fabrika hizmete girecek şekilde 18 fabrikanın yeniden inşaasına girişmiş bulunuyoruz. Hedef yılda 50 milyon ton çimento üretmektir.

Ülkeyi karanlıktan kurtarmak için büyük yatırımlara girişilmiştir. Halen 10 bin köyümüzde elektrik yanmaktadır. 1977 yılına girerken köylerde oturan nüfusun % 50'si elektriğe kavuşmuştur. Gelecek yıl nüfusumuzun % 70'i elektriğe kavuşmuş olacaktır.

1976 yılında inşaasına giriştiğimiz projelerin başında Güneydoğu Anadolu Büyük Sulama Projesi gelmektedir. Bu proje tamamlandığı zaman 250 milyar liraya malolacaktır.

7 Büyük Baraj ve elektrik santraliyle senede 30 milyar kw/saat elektrik üretilecek ve 20 milyon dönüm arazi sulanacaktır.

Keban Barajından sonra, Fırat Nehrinin ikinci kademesi olan Karakaya Barajı ile elektrik santralinin inşaasına başlanmıştır. Karakaya Barajı ve elektrik santrali 20 milyar liraya malolacaktır. Karababa, Gölköy ve Kralkızı Barajları da 1977 programında yer almıştır.

Fırat Nehri sularını Urfa, Mardin, Diyarbakır ve Gaziantep ovalarına taşıyacak olan dünyanın en uzun su tünelinin inşaatına başlanmıştır. 27 km. uzunluğunda ve 10 metre çapındaki bu tünel 20 milyar liraya malolacaktır.

Oymapınar Barajı ve Hidroelektrik santrali inşaatına başlanmıştır. 1977 yılı içinde Altınkaya barajının inşaasına geçilecektir. Bu yıl 12 milyar liraya malolacak bir atom santralinin ihalesi yapılmış olacaktır.

1976 yılında kamu kesiminde toplam maliyeti 442 milyar lira olan 8 bin 60 proje üzerinde çalışılmıştır. Kamu sektörü 85 milyar. özel sektör 64 milyar liralık yatırım harcaması yapmıştır.

Derhal ifade edelim ki, yeraltı ve yerüstü kaynaklarımızın, millet yararına en iyi şekilde değerlendirilmesi ve büyük yatırım hamlelerine girilmesi hep Adalet Partisi iktidarları döneminde olmuştur.

Seydişehir - Alüminyum, Samsun - Bakır, Mazıdağı - Fosfat, Elazığ - Ferrokrom, Kırka - Boraks, Bursa - Volfram, Kayseri - Çinko - Kurşun, Sarayönü - Civa, Keçiborlu - Kükürt, İskenderun - Demirçelik, Elbistan, Afşin, Orhaneli, Çan, Soma, Vatağan, Beypaza-

rı, Kangal, Çatalağzı - Linyit yataklarından yararlanılarak hem enerji elde edilmesi, hem de mamûl mal üretimi yoluna gidilmiştir.

Millî petrol davamıza büyük önem atfedilmiş İPRAŞ Rafinerisi evelâ tevsi edilmiş, bilâhare de tamamiyle millileştirilerek Devletin malı olmuştur.

Tamamen milli kaynaklarımızdan yararlanılarak istediği yerden petrol alma imkânına sahip ALİAĞA Rafinerisi kurulmuştur. Bu rafinerinin yanısıra şimdi Türkiye'nin ikinci büyük PETRO KİMYA Tesisleri kurulmaktadır. Ankara civarında Anadolu Rafinerisinin inşaası başlamıştır.

Batman - İskenderun Boru Hattı hizmete sokulmuştur. Irak (Kerkük)'ten, İskenderun, (Yumurtalık)'a kadar 940 km. boru hattı döşenerek yılda 40 milyon ton ham petrolün İskenderun'a akıtılması sağlanmıştır. Şimdi ise, Ankara'da inşa etmekte olduğumuz Anadolu Rafinerisi için yeni bir boru hattı döşenmesi çalışmaları başlanmıştır. Önümüzdeki aylarda Karadeniz'de başka bir rafineri kuruluşuna başlanacaktır.

Petrol arama faaliyetlerine hız ve hacim kazandırılmıştır. Yeni arama alanlarında tedarik edilen yeni araç ve gereçlerle yeraltı petrol arama çalışmaları hızla yürütülmektedir.

Tabiat kaynaklarımızın madenler gibi önemli bir alanı olan ormanlarımızın en verimli şekilde işletilmesi için büyük yatırımlara girişilmiştir. Mevcut kâğıt fabrikalarına ilâveten yeni kâğıt fabrikaları inşa halindedir. Orman ürünlerini değerlendirecek yeni entegre tesisler kurulmaktadır. Bir taraftan orman kaynaklarının değerlendirilmesi tedbirlerini alırken, diğer taraftan orman içinde ve orman kenarında yaşıyan vatandaşlarımızın ekonomik bakımdan güçlenmesi ve sosyal güvenceye kavuşturulmaları için, müessir tedbirler alınmış ve uygulamaya konulmuştur. Orman içi köylerde yaşayan vatandaşlarımızdan en az her aileden bir kişi ormanla ilgili hizmetlerde çalıştırılacaktır. Bu maksatla 700 bin vatandaşımıza yeniden iş verilmesi imkânları halen icra safhasındadır.

HORA Gemisi SİSMİK araçlarla donatılarak, kendi milli imkânlarımızla karasularımızda ve açık denizlerde petrol arama çalışmaları yapılmış ve yapılmaya devam olunacaktır.

Herkesin bir sıcak yuvaya kavuşması için, konut yapımına özel bir önem verilmiş ve tedbirler getirilmiştir.

Ulusal Harp Sanayiinin kurulması için yapılan çalışmalar icra safhasındadır.

Kanatimize göre muayyen konularda sadece vaadde bulunmak yeterli değildir. Siyasi partilerin yapacakları kadar, yaptıklarını sergilemeleri de önem taşır. Gerçekten yapılan vaadin teminatı da, o siyasi partinin yapıp hizmet olarak sergilediği hususlardır.

Adalet partisinin gerek tek başına gerekse ortak hükümet kurduğu dönemlerde bu alanda başarı olarak gösterebileceği çok güzel hizmetleri vardır.

Burada sadece işçilerimizle ve sosyal hayat ile ilgili hizmetleri sıralamak istiyoruz.

Anayasa'nın emri olarak, 274 ve 275 sayılı Yasalar, Adalet Partisi'nin ortak olduğu Karma Hükümetler zamanında çıkarılmış, yürürlüğe konulmuştur. Değişen şartlara göre işçi lehine yeni yasa hükümleri Adalet Partisi iktidarı zamanında getirilmiştir.

1965 yılı çıkarılan 672 sayılı Kanunla hastalık ve analık yardımlarından yararlanacak olan sigortalıların kurumca tedavi edilmeleri düzenlenmiştir.

1969 yılı çıkarılan 1186 sayılı Kanunla, Sosyal Sigortalar Kanununun 1950 yılında yürürlüğe girmesinden önceki hizmet süreleri, o tarihteki ücretleri üzerinden borçlanmak kaydiyle sigortalılık süresine dahil edilmiş ve emekliliğe sayılmış ve sigortalılığın başlangıcı kabul edilmiştir.

Kadınlarda 50, erkeklerde 55 yaş, 5000 işgünü prim ödemiş olmak kaydiyle emeklilik yaş sınırı indirilmiştir.

Emekli aylığının hesaplanmasında son 5 takvim yılının en yüksek 3 takvim yılına ait kazancın % 70 ile % 80'i arası emekli aylığı bağlanması sağlanmıştır.

Eş ve çocuklarla ana ve babaya aynı nisbette gelir bağlanması sağlanmıştır.

Emeklilerin sağlık yardımı kapsamına alınması sağlanmıştır.

1969 yılı çıkarılan 1189 sayılı Kanunla, Devlet Demiryolları ve Limanları İşletmesinde çalışanlara, emsallerine uygun, emekli olma hakkı tanınmıştır.

1970 yılında çıkarılan 1214 sayılı Kanunla, Emekli Sandığı ile Sosyal Sigortalar kapsamı içinde geçen hizmetlerin birleşmesi mümkün olmuştur.

Asgari ücret ilk defa Adalet Partisi iktidarı zamanında uygulama imkânı bulmuştur.

Yurt dışında çalışan işçilerimizin sosyal hakları teminat altına alınmış ve gerekli yasa yürürlüğe konulmuştur.

1971 sonrası istikrarsız dönemin sona ermesiyle, işçi kesiminde yeniden büyük gelişmeler olmuş, birçok sosyal haklar teminat altına alınmış ve uygulama imkânı bulmuştur.

İşçilerin bakmakla yükümlü oldukları ana ve babalarını sağlık sigortasına kavuşturan Kanun değişikliği gerçekleştirilmiştir.

Emekli işçilerin eş ve çocukları, ana ve babaları sağlık sigortasına kavuşturulmuştur.

65 yaşını aşmış herhangi bir sosyal sigorta kuruluşundan veya emekli sandığından aylık almayan, başka bir geliri ve geçim imkânı olmayan yaşlılara aylık bağlanmasını sağlayan kanun yürürlüğe konulmuştur. Bu kanun gereğince bütün hazırlıklar yapılmıştır. 1 Mart 1977 tarihinden itibaren de fiilen maaş ödenmesi başlamıştır.

Muhtaç yaşlılara tanınan bu haktan çalışamıyacak durumdaki sakatlar da yararlanacaktır.

Göreve başladığımız tarihte emekli işçilerin taban aylığı kanunla 540 lira olarak dondurulmuştu. Dul ve Yetimlerin veya Malûllerin eline, bu paranın yarısı, bazen daha azı geçiyordu. Bu aylıkları, «DONMUŞLUK»tan kurtardık. Asgari ücretler yükseldikçe emekli, dul ve yetimlerin taban aylıklarının otomatik olarak yükselmesini sağlayan bir kanun hükmü getirdik. Taban aylığının üstündeki işçi emekli aylıklarını en geç iki yılda bir değişen şartlara göre ayarlama imkânını sağlayan bir sistemi yürürlüğe koyduk. Böylece, 320 bin işçi emeklisi, dul ve yetiminin aylıklarını artırdık. Artışı bir yıl geriden başlattık. Eski emeklilerin durumunu düzelten ayarlamalar yaptık. Hükümeti devraldığımız zaman 540 lirada dondurulmuş bulunan emekli işçinin taban aylığını Bankalar Kurulu kararıyla 1500 liraya yükselttik.

Her türlü sosyal güvenlikten yoksun olan tarım ve orman işçilerini, sosyal sigortalar kapsamına alacak tasarıyı hazırlayıp Millet Meclisine sunduk. Bu kanun aile fertleri ile birlikte büyük bir kitleyi sosyal güvenliğe kavuşturacaktır.

Kamu Sektöründe çalışan tarım ve orman işçilerine mevcut kanuni imkânları kullanarak sosyal sigortaya kavuşturduk.

Sivil ve asker emekli memurlar, memur dul ve yetimleri ile ilgili olarak geçen zaman içinde birçok kanunların çıkmasını sağladık.İntibak kanunuyla yeni haklar ve imkânlar getirdik. Gösterge tablosu değişikliği kanunu ile Silâhlı Kuvvetler Mensuplarından emekli olan ve vefat edenlerle ilgili kanun, vazife malûlü askerlerle ilgili Kanun, sosyal adalet alanında önemli yenilikler ve düzenlemeler getirmiştir.

Memurların emekli ikramiyesini, 15 maaştan 30 maaşa yükselttik.

İstiklâl Savaşı Gazilerinin şeref aylığı 330 lirada dondurulmuş idi. Şeref aylığını sadece artırmakla yetinmedik. Gelecek yıllarda değişen şartlara göre ayarlanmasını sağlayacak yeni bir sistemi de koyduk.

Kore Savaşı Gazilerine de şeref aylığı bağlanmasını sağlayan kanun değişikliğini yürürlüğe koyduk.

Memur Kadınlara diledikleri takdirde 20 yıl hizmetten sonra emekli olma imkânını sağlayan Kanun çıkardık.

Yan ödeme almayan 300 bin devlet memuruna ayda 300 liraya yan ödeme verilmesini sağladık. Bu yıl bu miktarı 600 liraya çıkardık.

Sosyal Sigortalar Kurumuna bağlı olarak işçi statüsünde çalışan kadınlara da aynı hakları sağlayan bir kanunu Meclisten geçirip yürürlüğe koyduk.

İşçilerin kıdem tazminatını, 15 günden 30 güne yükselten kanunu çıkardık.

İşçi kıdem tazminatının 24 aylı kısmını vergiden muaf hale getirdik.

İşçilere sağlanan konut kredileri önce 75 bin liradan 100 bin liraya, son olarak da 150 bin liraya yükseltildi. Konut kooperatifleri geliştirildi, çalışabilir hale sokuldu.

Hekim ve ilâç parası bulamayan fakir hastalar için Devlet Hastahanelerinde parasız tedavi imkânlarını sağladık.

Bütün Türk vatandaşlarına beşikten mezara kadar sağlık sigortasından yararlanma hakkını verecek olan Genel Sağlık Sigortası Tasarısını Parlementoya sunduk.

Köylü ve çiftçilerimizin ürünlerini ve hayvan varlığını, dolu, sel, don, kuraklık, hastalık, haşere, yangın gibi çeşitli afetlere karşı sigorta güvenliğine kavuşturacak olan Genel Tarım Sigortası Kanunu Tasarısını Türkiye Büyük Millet Meclisine sevkettik. Halen Meclislerin gündemindedir.

18 yaşını doldurmuş ve evlenmiş yetim kızların babalarından kalan aylıklarının kesilmemesini sağlayan mevzuat değişikliği gerçekleştirilmiştir.

Ölen işçilerin ailelerine yapılan cenaze yardımını artırdık.

Ev hizmetlerinde çalışan kadınların hastalık, yaşlılık, kaza, analık gibi hallerde sosyal sigortalardan yararlanmalarını mümkün kılacak kanun tasarısını hazırlayıp Meclise sevkettik.

İşçilerin sigortasız geçen 10 yıllık geçmiş hizmetlerini borçlanma yoluyla değerlendirilmesini mümkün kılan kanun uygulamaya koyduk.

BAĞ-KUR kanununda değişiklik yapılarak esnaf ve sanatkârlara ve onların dul ve yetimlerine yeni sosyal haklar tanınması, bu arada basamak değiştirmek imkânının verilmesi için Kanun Tasarısı hazırlayıp Meclise sevkettik.

Küçük esnaf ve sanatkârları, defter tutma külfetinden kurtaracak tasarımız halen Meclisin son müzakere kademesinde bulunmaktadır. Mecliste bulunan çıraklık, ustalık, kalfalık kanununu benimsedik ve Millet Meclisince kabul edilerek Senato'ya intikalini temin ettik.

Köylere götürülen hizmetlere hız verdik. Fakir köyleri daha çok ve daha çabuk elektriğe kavuşturabilmek için mecburi katılma payını kaldıran teklifi kanunlaştırdık.

Dar gelirli orman köylüsünün gelirini artıracak birçok tedbirleri uyguladık. Kesme ve taşıma ücretlerini yurttaş lehine yükselttik.

Tarım ürünlerini artırmak için gübreyi iki kez ucuzlattık. Bu ucuzlamanın yanı sıra küçük çiftçi ve köylülere gübre alımında kredi kolaylığı sağladık. Borçlu köylüye de yardım ettik. Gübrede peşin ödeme külfetini kaldırdık.

Yurt dışındaki işçilerimizin 29 yaşını bitirdikleri yılın sonuna kadar askerliklerinin ertelenmesini sağlayan önemli bir kanunu yü-

rürlüğe koyarak yüzbinlerce işçimizin yine iş günü kaybetmelerini önledik.

Yurt dışındaki işçilerimizin Türkiye'deki hizmet süreleri ile, dışardaki hizmet yıllarını birleştirerek emeklilk hakkından yararlanmalarını mümkün kılacak bir kanun tasarısını Parlemento'ya sunduk. Bu kanun tasarısını daha da kapsamlı hale getirmek için çalışmalar yapıyoruz.

Yurt dışında veya yurt içinde sakatlanan, iş kazası geçiren yurttaşların muhtaç oldukları gereçlerin, tekerlekli, tekerleksiz araçların temininde kolaylık sağlayan tasarımız Meclislerden geçerek kanunlaştı.

Yurt dışındaki işçi çocuklarının eğitimi konusuna önemle eğildik. Sayıları 400 bini aşan bu yavrularımızı sahipsizlikten kurtaracak tedbirleri tesbit ettik. Yalnız yurt dışındaki çocukların eğitimi ile uğraşmak üzere yeni bir Genel Müdürlük kurduk. Yurt dışında kurulması için gerekli kararnameyi hazırlayıp yürürlüğe koyduk. Yurt dışındaki işçilerin din adamı, öğretmen, kitap gibi ihtiyaçlarını karşılayacak tedbirleri ele aldık. Yabancı ülkede alınacak diplomanın Türkiye'de geçerliği ile ilgili formaliteleri basitleştirecek tedbirleri tesbit ettik.

Yurt dışındaki işçilerimizin tasarruflarını kalkınmamız açısından daha iyi değerlendirmek ve işçilerimize daha iyi bir gelecek sağlamak amacıyla Devlet Sanayi ve İşçi Yatırım Bankası Kanunu çıkardık.

Yurt dışındaki işçilerimize dönüşlerinde tarım, mesken, işyeri kredisi verilmesini sağlayacak bir kanun tasarısını hazırlayıp, Meclise sunduk.

Memurlara ve emekli memurlara ek sosyal güvenlik sağlamak, huzurevleri açılması, okuma bursları, ölüm ve evlenme yardımları verilmesi gibi sosyal hizmetler yapmak, memurların ortak olacağı tesisleri vücuda getirmek üzere «MEYAK» Memur Yardımlaşma Kurumu kurulmasını öngören bir Tasarıyı Türkiye Büyük Millet Meclisine sunduk.

Aynı amaçlara yönelen «İYAK» İşçi Yardımlaşma Kurumu Tasarısını Türkiye Büyük Millet Meclisine sevkettik.

Geri kalmış yurt köşelerinin kalkınmasını hızlandırmak ve bölgeler arası adaleti sağlamak amacıyla gelişmeye muhtaç bölgeler fonunu tesis ettik.

Gecekondu önleme bölgesinde ev yaptıran dar gelirlilerin faiz yükünü % 10'dan % 5'e indirdik.

Afete uğrayan bölgelerde kendilerine Devletçe ve yaptırılan yurttaşlarımızın geri ödeme yükünü azalttık.

Yeniden 100 bin konut inşaatını plânlayıp yürürlüğe koyduk.

Küçük çiftçilerin ve balıkçıların vergi muafiyetlerini günün şartlarına göre adil bir düzeye getirecek olan kanunu çıkarttık.

Vergi adaletini gerçekleştirme dar gelirli yurttaşlarımızın geçim imkânlarını artırmak bakımından büyük önem taşıyan asgari geçim indirimi konusunda hesaplı ve dengeli bir tasarı hazırlayarak Meclis'e sunduk.

Küçük çiftçilerin borç yükünü hafifletecek ve takside bağlayacak olan yasayı çıkartıp uygulamaya koyduk.

Köy ve mahalle muhtarları, PTT mensupları, çiftçi mallarını koruma bekçileri gibi çeşitli zümreler için sosyal adalete ve sosyal güvenliğe yönelen tasarı hazırlık çalışmaları halen sürdürülmektedir.

Muhtarlara maaş bağlanması ile ilgili Tasarımız Millet Meclisinde kabul edilmiştir. Senatoda'dır.

Çalışanların asgari ücreti 40 liradan 60 liraya yükseltilmiştir. Bu artış, asgari aylıkla çalışan memurlardan işçi emeklilerine kadar geniş bir kütleye yeni imkânlar sağlamıştır.

Türkiye'de aç ve muhtaç, sahipsiz ve bakımsız insan bırakmamak, herkesi sosyal güvenliğe kavuşturmak amacına yönelen gayretlerimiz artan bir hızla devam etmektedir.

Kalkınma plânlarının hazırlanmasında TÜRK-İŞ'ın görüşlerine daima önem atfedilmiştir. Önümüzdeki Dördüncü Beş Yıllık Plânın hazırlanması çalışmalarında da Adalet Partisi olarak, TÜRK-İŞ'in ortaya koyacağı görüş ve mütalâalar dikkatle ele alınıp değerlendirilecektir.

Konfederasyonunuzun Genel Yönetim Kurulu Kararında yer alan ve 32 madde halinde sıralanan Kanun Tekliflerinin büyük bir kısmı başkanı bulunduğum hükümetçe hazırlanmış, meclislere sevkedilmiştir.

1630 sayılı Dernekler Kanunu müzakere edilmiş, kabul olunmuş kanunun tümüne oylanması için Millet Meclisi Gündeminde-dir.

4837 sayılı İş ve İşçi Bulma Kurumu Kuruluş Kanunu Millet Meclisi Gündemindedir.

1497 sayılı ÇAY-KUR Kanunu Millet Meclisi Komisyonlarındadır.

492 Sayılı Harçlar Kanunu Millet Meclisi Gündemindedir.

2004 Sayılı İcra İflâs Kanunu Adalet Komisyonundadır.

195 Sayılı Basın İlân Kurumu Kanunu Anayasa Komisyonundadır.

6309 Sayılı Madencilik Reformu Kanunu Cumhurbaşkanınca bir kere daha görüşülmek üzere iade edildiğinden plân komisyonundadır.

5522 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu Plân Komisyonundadır.

IYAK Kanunu Tasarısı Adalet Komisyonundadır.

193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu Tadil Tasarısı Millet Meclisi Gündemindedir.

Tarım ve Orman İş Kanunu Adalet Komisyonundadır.

Tarım ve Orman işçilerinin sosyal güvenliği ile ilgili kanun yürürlüğe girmiştir.

Çırak, kalfa ve ustalık Kanunu Cumhuriyet Senatosundadır.

4792 sayılı Sosyal Sigortalar Kuruluş Kanunu Millet Meclisi Gündemindedir.

440 sayılı İktisadi Devlet Teşekkülleri ve İştirakleri ile ilgili Kanun Sosyal İşler Komisyonundadır.

1163 sayılı Kooperatifler Kanunu Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret Komisyonundadır.

1615 Sayılı Gümrük Kanunu, 1894 sayılı kanunla işçiler lehine değiştirilmiştir.

Kooperatifler Bankası Kanun Tasarısı Plân Komisyonundadır.

Yurt dışındaki Türk işçilerinin emekliliği hakkındaki Kanun Millet Meclisinin gündemindedir.

506 Sayılı Kanunun tadili Millet Meclisinin gündemindedir.

1475 Sayılı İş Kanunu tadili Millet Meclisi gündemindedir.

1318 Sayılı Finansman Kanunu Tadili Millet Meclisi gündemindedir.

1319 Sayılı Emlâk Alım Vergisi Kanunu keza Meclislerin gündeminde bulunmaktadır.

Devlet Güvenlik Mahkemeleri Kanunu çıkarttırmamak için muhalefetçe yapılan engellemeler yüzünden gündemde yer alan bu yasaların büyük bir kısmı kanunlaşamamıştır.

1977 Genel Seçimlerinin zamanından önce yapılmasına Millet Meclisi Karar verdiğinden, Millet Meclisi Gündeminde yer alan veya Komisyonlarda bulunan Tasarı ve Tekliflerin yeniden ele alınıp müzakeresi seçimlerden sonra teşekkül edecek Meclise kalmıştır.

Adalet Partisi ihtiyaç ve zaruretlerden doğan ve hizmetin gereği olan yasa düzenlemeleri konusunda en ileri görüş, düşünce ve davranışlara sahiptir. Yeniden ele alınacak ve Türk işçisi ile ilgili bulunan yasaların hazırlanmasında ve diğer konularda TÜRK-İŞ'in önerilerini dikkatle değerlendirecektir. Bu anlayışımız çoğulcu demokrasiye olan inancımızın tabii sonucudur.

TÜRK-İŞ'in Ana Tüzüğünde yer alan 24 ilkenin bir kısmı Adalet Partisi iktidarları döneminde gerçekleştirmeyi amaçladığı, çaba sarfettiği ve gerçekleştirdiği hususlardır. Bazıları ise, gerçeklesmeden de öteye gelişme halindedir.

Adalet Partisi Yönetim kadrolarında, Gruplarında, Mahalli İdare ve Belediye Meclislerinde, TÜRK-İŞ'e bağlı pek çok sendikacı arkadaşımız görev yapmaktadır. Bilindiği üzere geçen dönemlerde Parlamentomuzda en çok TÜRK-İŞ'e bağlı Federasyon Başkanı Parlamenter, sendikacı parlamenter, Adalet Partisi Gruplarında yer almış ve şerefle görev ifa etmişlerdir.

1977 Genel Seçimlerinde ve Mahalli idareler seçimlerinde 648 sayılı Siyasi Partiler Kanununun 31 nci maddesinin verdiği imkânlar ve şartlar nazara alınarak, işçi ve sendikacılarımızın temsil ağırlığına özel önem verilecektir.

Adalet Partisi Büyük Kongresinde, Parti Tüzüğünde gerekli değişiklik yapılarak, işçilerin parti içi organlarda görev alabilmeleri sağlanmış, işçi kollarının kurulmasına imkân verilmiş ve düzenleme yapılmıştır.

Anayasa'mızda yer alan bütün hak ve hürriyetlerin korunması ve geliştirilmesi için, yılmadan, bezmeden, zevkle çalışan ve rejimin

savunuculuğunu yapan Adalet Partisinin, işçi haklarının geliştirilmesi, işçinin refahının sağlanmasında hizmetlerine yeni hizmetler eklemek kararında olduğunu bilhassa belirtmek istiyorum.

Adalet Partisi olarak kesin inancımız odur ki, bir nizam kavgasının cereyan ettiği dünyamızda;

Türk Devletine yönelen tehlikeler ve tehditler karşısında: Türk Devletinin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne, hürriyetçi demokrasiye gönülden bağlı olanlar siyasi inançları farklı olsa da Türk Devletine ve Türk Demokrasine karşı karanlık emeller beslemeyen bütün siyasi kuruluşlar, bütün mesleki teşekküller ve bütün yurttaşlar bazı temel ilkelerde birleşmek, dava birliği yapmak mecburiyetindedir.

Anayasa'mız, Türkiye Cumhuriyetinin milli, demokratik, lâik ve sosyal bir Hukuk Devleti olduğunu ilân etmiştir.

Anayasa'mız milletimizin bütün fertlerini, kaderde, kıvançta, tasada ortak bölünmez bir bütün halinde milli şuur ve ülküler etrafında toplayan Türk Milliyetçiliğinden HIZ ve İLHAM almıştır.

Adalet Partisi olarak biz bu ilkelere yürekten bağlıyız. Herkesi bu temel ilkeler etrafında toplanmaya çağırıyoruz.

Anayasamız, Türk Devletinin ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütün olduğunu üçüncü maddesinde belirtmiştir. Devlet ve Millet olarak varlığımızın temelini teşkil eden bu ilkeye sadakat her milli kuruluşun, her vatandaşın görevidir. «Millet» yerine «Halklar» diyenlerin karşısına hep birlikte dikilmeliyiz.

Aynı Vatanın öz sahibi, aynı milletin öz evlâdı olan, kanunlar önünde aynı haklara sahip bulunan, kardeşlik içinde, barış içinde yaşıyarak hep birlikte yükselmesi gereken millet fertlerini, bölücü ve parçalayıcı propaganda ve eylemlerle birbirine düşürmek istiyenlerin, sınıf kavgasını teşvik ve himaye edenlerin karşısına hep birlikte dikilelim.

Anayasa'mıza göre egemenlik kayıtsız şartsız milletindir. Egemenliği bir şahsa, bir zümreye veya bir sınıfa vermek için çalışan demokrasi düşmanı akım ve örgütler karşısına Anayasa inancı ile çıkalım.

Devleti ve milleti ile Türkiye'yi maddi ve manevi alanda büyük yapmanın sevda ve humması içinde kucaklaşıp, yaptıklarımızı, yapacaklarımızın teminatı olarak görelim.

Büyük Türkiye'nin nimetlerini Türk Vatandaşını fukaralıktan, işsizlikten ve çaresizlikten kurtaracak şekilde, refahı yaygın hale getirip, her Türk Vatandaşına hayatını insanlığa yakışır bir şekilde düzenleme imkânı verecek, sosyal adalet ve sosyal güvenliği en yaygın bir biçimde gerçekleştirelim.

Sosyal Adalet ve Sosyal Güvenliği en geniş şekilde birleştirip, vatanımızın her yanına yayalım. Kimse, aç, açık, hasta ve güçsüz olarak bir köşede kaderine terkedilip, kalmasın. Herkesi insanlık haysiyetine yaraşır bir yaşama seviyesine eriştirelim.

Şehirde olan her şeyi köye götürelim. Medeniyetin bütün niyetlerini yurdun en ücra köşelerine yayalım.

Atatürk Milliyetçiliği ve Atatürk Çizgisi etrafında çağdaş medeniyet seviyesine ulaşıp, ileri ülkelerin tüm nimetlerini aziz Vatanımıza getirelim.

Türk Milletini Devletin kölesi olan insanlar topluluğu değil, dilediğini söyleyebilen, dilediği işi tutabilen, dilediği yere gidebilen, başı dik, alnı açık insanlar varlığı olarak yüceltelim.

Milli ve Manevi değerlere sahip olarak güçlendirelim. Maddi kalkınmamızın, mesut millet olmanın en kıymetli hazinesi ve kaynağı yapalım.

Siyaseti meşru zeminlerde yapıp, siyasi ve ekonomik istikrarı, sosyal barışı her alanda sağlayıcı tedbirler alalım, bu tedbirlerin uygulanmasına yardımcı olalım.

Büyük Atatürk'ün gösterdiği yönde Türkiye'yi yüceltip, Cumhuriyetimizin müesseselerinde Cumhuriyet düşmanlarının barınmasına, yetiştirilmesine imkân vermiyelim.

Bütün kurum ve kuruluşları Anayasa Müesseselerini değişen iktidarlara, ortam ve şartlara göre değişmeyen bir görev yapma ve yetki kullanma alışkanlığına ve şuuruna sahip kılalım.

Bütün bir millet ve devletin kuruluşları olarak Türk Devletinin varlığı ve hürriyetçi demokratik düzende bir ve beraber olduğumuzu ilân edelim.

Gençliğimizi milli kültür değerlerimize sadık bir şekilde yetiştirip, dünya tarihinin en uzun ve en şerefli sahifelerine sahip olan asil milletimizi Türküm diye iftihar edebilen insanlar topluluğu olmaktan çıkarmayalım.

Devletimizin temel ilkeleri ve değerlerine yönelmiş saldırılar kimden ve nereden gelirse gelsin, hep beraber karşı çıkalım.

Devletimizin ve milletimizin, komünizm tehlikesinden uzak tutulması için Türk milliyetçiliğine yönelen her saldırı karşısında inanç birliği yapalım.

Türk olmanın gururunu duyalım. Devletimizi güçlü tutmanın azmi, rejimi korumanın kararlığı ile milletçe kaynaşalım.

Kavgada değil, barışta; yıkıcılıkta değil, yapıcılıkta birleşelim.

Bu düşünce ve duygularla gereğine bilgilerinizi rica eder, saygılar sunarım.

Süleyman Demirel
Adalet Partisi Genel Başkanı
ve Başbakan

24 Nisan 1977

TÜRK-İŞ GENEL BAŞKANI HALİL TUNÇ'UN AÇIKLAMASI

Türk-İş Yönetim Kurulunun İşçi Politika ve Sendika Parti ilişkileriyle ilgili olarak yapılan toplantısından sonra alınan kararlar TÜRK-İŞ Genel Başkanı Halil TUNÇ tarafından açıklanmıştır.

Açıklama aynen şöyledir :

Türk-İş Genel Yönetim Kurulunun Ana Tüzüğü 5. maddesine göre yaptığı çalışmalar sonucu 11 Nisan 1977 tarihinde karara bağladığı ve iki siyasi partimize «bir siyasi partinin desteklenmesi konusundaki» kural ve koşullarının neler olduğu hakkındaki sunuşuna, siyasi partilerimizce verilen yazılı cevaplar Türk-İş Genel Yönetim Kurulu 21-22/4/1977 tarihinde yaptığı toplantıda dikkatle incelenmiş ve değerlendirilmiştir.

Türk-İş Yönetim Kurulu, siyasi partilerimizden almış olduğu cevapları iki gün süre ile müzakere etmiş, sonuçta partilerin şartlarımıza karşı vermiş olduğu cevaplar tatminkâr ve desteği davet eden nitelikte olmadığını saptamıştır.

Bu nedenle, Millet Meclisi ve kısmi senato seçimlerinde, işçilerin bilinçli bir biçimde oy kullanacaklarına inanan Yönetim Kurulumuz, ferdin oy hakkına müdahale etmeden aşağıdaki kararının yüce Türk ulusunun bilgisine sunmaya ve üyesi işçilere duyurmaya karar vermiştir :

Özgürlükçü, demokratik rejimimizden güç alan ve Anayasamızda ifadesini bulan Sosyal Hukuk Devleti kavramına dayalı ulusal yapımızın, tarihi mirasımızda dikkate alınmak suretiyle sınıfsal çatışkanlıktan kaynaklanmaktan uzak tutularak, ulusal bilinçle pekiştirilmesi ve geliştirilmesini Türk-İş, vazgeçilmez bir kural olarak kesinlikle benimser.

Ulusumuzun, tarihin derinliklerinden gelen insancıl, adalete, hakka dayalı, sömürüye karşıt ve sınıfsal çatışkanlıktan uzak yapısının mirasının, çağdaş sosyal hukuk devleti kavramı içerisinde geliştirilmesinde ve özgürlükçü demokratik rejimin korunmasında, Türk-İş, ağır ve her türlü eleştiriye açık, görevini sorumlulukla yerine getirmeye devamda kararlılığını bir kez daha ilân eder.

Genç Cumhuriyetimizi ve ondan daha genç ve taze demokrasimizi sosyal alanda etkileyen, değişen çağın ekonomik koşullarından olan endüstriyel gelişmenin, insan-makina ilişkisinin iç yapımızdaki sermaye birikimi ile üretim araçlarının ekonomik yapımızdaki değişkenlik göstermeye başlayan dağılımının, kalkınma sürecinin doğal çelişkilerinin; toplum hayatında yarattığı çatışkanlığın, sınıfsal bir mücadele ve sınıf üstünlüğüne dayanan bir siyasal çözüm yerine, sosyal hukuk devleti kavramı ve özgürlükçü demokratik rejim içinde, başta köylüsü olmak üzere işçisi, memuru, küçük esnafı ve tüm çalışanların yanında dürüst, namuslu işverenleri ile birlikte, toplumumuzun tüm kesitlerinin çıkarlarının, adaletli, eşit ve dengeli bir biçimde korunarak, Ulusun bütün bireylerinin, ekonomik özgürlüğe ve güce, sosyal güvenceye kavuşturularak, ulusal bir bilinçle bütünlük içinde çatışkanlığın, ulus iradesinin üstünlüğü ilkesi ile çağdaş, siyasal çözümlere ulaştırılmasını, Türk-İş en gerçekçi, akılcı bir yol olarak gördüğünü kesinlikle açıklar.

İç ve dış düşmanların tahrik ve tertipleri ile birlikte hırs ve kinle demokratik rejimi tahribe yönelecek boyutlara ulaşacak kadar yozlaştıran siyasi çekişme uslûbu içinde çağımızda etkinlik ve geçerliliğini kaybetmiş ideolojilerin siyasal hayatta izlenmesi heveslerinin sonucu, siyasal ve sosyal hayatın, ülkemizde komünizme, faşizme ve teokratik idare özlemcilerine açık, tehlikeli bir gidiş içine sürüklenmekte olduğunu yurtdaşların ve gencecik evlâtlarımızın can düşmanlığına itildiğini görmek, Türk-İş için en üzücü bir gelişmedir.

Anayasamızdaki kurallardan kaynaklanan Cumhuriyetimizin ve Demokratik rejimimizin sürekli biçimde yılmaz ve güçlü bir savunucusu olan Türk-İş, bu gelişmeler karşısında demokratik rejim içerisinde siyasal yaşamda Türk ulusuna ve temsil ettiği Türk işçisine daha etkin bir hizmet vermek, ayrıca bu yoldan devletimizi ve demokratik rejimin korunması, yaşatılması ve geliştirilmesinde belirli kural ve koşullarda işbirliği yaparak siyasi hayatımıza istikrar, huzur ve kardeşliğin hakim kılınmasını bir iç kavganın önlenmesini sağlamak amacıyla iki büyük siyasi partimizin görüşlerini sunmak zorunluğunu duymuştur.

Türk-Iş Genel Yönetim Kurulunca karara bağlanarak yapılan bu sunuşun bu gerçekler açısından yeterince değerlendirilmemiş olması ve Türk-İş'in bu asıl amacının dışına yönlendirilmesi gerçekten üzücüdür.

Siyasal hayatta yer alan, saf tutan lider ve partilerin çeşitli olaylarla sergilenen sorumsuzluklarının, ülkeyi ve demokratik rejimi tehlikeye, ulusumuzu ise bır iç kavgaya sürükleme yolunda gelişme göstermesini, Türk-Iş derin bir kaygı ile izlemektedir.

Açıkça görülen husus odur ki, Demokratik Rejimin vazgeçilmez temel taşları olan, siyasi partilerin rejimi tahribe ve hatta kendi hayatiyetlerini yok etmeye varan sapmaları, yekdiğerlerine bu denli tahammülsüzlükleri içerisinde, Türk-Iş'in bir siyasi destek tercihi kulianması, ülkenin tüm çalışanlarının ümit kaynağı bu büyük kuruluşu da bu sorumsuz iç kavganın bir aleti haline getireceğinde, Türk-İş'in haklı kaygıları vardır.

Onun içindir ki, Türk-İş bu sorumsuz gidişte, kaygılarını paylaşmayan bu sürüklenişi durdurma yolunda gerçekçi girişimlerde bulunmayan ve önlemler almayan, kendi inanç, amaç ve ilkelerini benimsemeyen hiçbir kuruluşa, sürdürülmek istenen sorumsuz iç kavganın bir aleti olacak biçimde, kayıtsız ve şartsız yandaş ve destek olmaksızın, ülkenin ve ulusumuzun içinde yaşadığı ortamı da dikkate alarak siyasi partilerimizden gelen cevaplara rağmen peşin bir bağımlılıkla hareket etmemek suretiyle girişimlerde bulunmayı, ülke, rejim ve Türk İşçi Hareketinin geleceği için zorunlu görmektedir.

Ancak, Türk-İş yukarıda belirttiği genel görüşünün ışığı altında tüm bağlı kuruluşlarının ve yetkili organlarının benimsediği 24 ilkesini içtenlikle benimseyen, bu ilkelere uymayı ve gerçekleştirmeyi inandırıcı bir biçimde, eylem, işlem ve kararları ile, ulus önünde ortaya koyan ve savunan, milli demokratik, lâik, sosyal hukuk devletine, özgürlükçü demokratik rejime ve bu rejimin hayat verdiği Cumhuriyete, Atatürk ilkeleri ve devrimlerine, Türk Ulusunun bölünmez bütünlüğü ile mutlak egemenliğine kuşkusuz ve kesinsiz bağlı olarak Türk Ulusunun, sosyal, ekonomik ve siyasal sorunlarını sınıfsal çatışkanlıktan uzak, dengeli, barışçı bir biçimde ulusal bir bilinçle çağdaş çözümlere ulaştırmayı amaçlayan, komünizme, faşizme ve teorik devlet, hükümet biçimi ile Hür Sendikacılığın şiddetle reddettiği bu çağ dışı akımların gizli veya açık izleyicisi, yandaşı ve özlemcilerine, fikirde, kararda ve eylemde kesinlikle kar-

şı olan, dil, ırk, cinsiyet, siyasal düşünce, felsefi inanç, din ve mezhep ayırımı gözetmeksizin ulusun bireylerinin yasalar önünde eşitliğine inanarak, Ulusun ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmasını kişilere, ailelere, zümrelere imtiyaz tanımaksızın, gerçekleştirmeyi hedef seçen siyasal kuruluşlarla ister muhalefette, ister iktidarda olsun, işbirliği yapmaya açık ve hazır olduğunu kesinlikle belirtir.

Türk-İş, bu işbirliğine hazır olduklarını açıklayan kuruluşların, bu ilke, amaç ve kurallardan sapmadıkları sürece Türk-İş tarafından desteklenmiş sayılacağını kamuoyuna açıklamaktan kıvanç duyar.

Türk-İş belirttiği kuralları, amaçları 24 ilkesini benimseyen, sınıfsal çatışkanlığı eylemlerine ve işlemlerine bir sınıf kavgasına döndürecek biçimde rehber eden, Atatürk devrimlerine ve ilkelerine karşı çıkan, Ulusumuzun dini inançlarını sömürerek politika yapan, Türk milliyetçiliğini çağ dışı bir zihniyetle istismar eden, komünist, teokratik, faşist ve her türlü totaliter rejim özlemcilerine bütün gücü ile karşı olduğunu ilân eder.

Bu nedenledir ki, Türk-İş, gizli veya açık biçimde komünizme, teokratik devlet ve hükümet biçimine, faşizme ve her türlü totaliter yönetim biçimine hizmet eden, kapı aralayan, inanç sömürücülerine ve bu çağ dışı zihniyetleri politik alanda temsil etmeye yetenen siyasal kuruluşları ve ülkeyi bir iç kavgaya sürüklemek yolunda gayret sarfeden bunların gözü bağlı yandaşlarına, kesinlikle karşıdır.

Türk-İş bu karşıtlığında Türk Ulusunu yanına davet eder, bu zihniyetlerin gizli veya açık eylemci ve temsilcilerine fırsat ve oy verilmemesini, rejimin geleceği ve ülkenin huzuru için ısrarla ve önemle Yüce Ulusumuzdan talep eder.

Türk-İş, yukarıda açıkladığı genel çerçeve içerisinde açıkça belirterek ilân ettiği desteğinin ve karşıtlığının ışığı altında üye teşkilâtlarının siyasal tercihlerini bu vazgeçilmez sınırlar içerisinde kullanmalarını, siyasal kuruluşlara karşı tüzel kişilik olarak bağımsızlığını muhafaza ederek, bağlayıcı bir Genel Kurul kararı bulunmadığı sürece serbest bırakır.

TÜRK-İŞ
Bilgi Merkezi

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖNSÖZ	3
Kıbrıs'ta yapılan toplantı ve alınan kararlar	5
Parti desteklenmesi konusunda saptanan kurallar	9
Parti desteklenmesi konusunda saptanan koşullar	10
Parti desteklenmesi konusunda saptanan biçimler	14
TÜRK-İŞ İlkeleri	14
«Bir siyasi partinin desteklenmesi konusunda ki» kural ve koşulların neler olduğu sunuşuna;	
Cumhuriyet Halk Partisinin cevabı	19
Adalet Partisinin cevabı	25
TÜRK-İŞ Genel Başkanı Halil TUNÇ'un açıklaması	46

TÜRK-İŞ Bilgi Merkezi
331.8 IŞÇ 1977

TÜRK-İŞ Bilgi Merkezi
331.8 İŞÇİ 1977